25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 194 (2398)

Ազգ

Azg armenian daily

Ադրբեջանը համարժեք պատասխան կստանա

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հերթական անգամ հայտարարել է ուժային եղանակով ղարաբաղյան հարցի կարգավորման մասին: Մեդիամախս գործակալության տվյալներով՝ Ալիեւը կոչ է արել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներին ղարաբաղյան հարցի կարգավորման նոր ընդունելի առաջարկ ներկայացնել, հակառակ դեպքում իրենք հարցը կլուծեն ռազմական ճանապարհով: Պաշտոնական Բաքվի հերթական ռազմատենչ հայտարարությանը Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը շատ կտրուկ պատասխանեց, որ եթե Ադրբեջանը փորձի նման միջոցներով ԼՂ հիմնահարցը լուծել, դա կլինի նրա «վերջնական պարտության սկիզբը»:

Գ. Ա.

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Համանախագահները կժամանեն նոյեմբերի 3-8-ը

Մինչ այդ նրանք կհանդիպեն Լիսաբոնում

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԵԱՀԿ Մխ ամերիկյան նորանշանակ համանախագահ Ռուդոլֆ Պերինան, որն այս պաշտոնում փոխարինել է Քերի Քավանոյին եւ իր պարտականություններին կանցնի նոյեմբերի 1-ին, երեկ մեկօրյա ճանաչողական այցով ժամանել էր Երեւան: «Ես նոր առաջարկներ չեմ բերել, չեմ բերել նոր գաղափարներ եւ ոչ էլ եկել եմ բանակցելու ԼՂ հարցի շուրջ: Ես եկել եմ ծանոթանալու իրավիճակին, ինֆորմացիա ձեռք բերելու, կողմնորոշվելու: Ավելի շատ լսելու եմ եկել», լրագրողների հետ հանդիպմանը նշեց պրն Պերինան:

Նոյեմբերի 3-8-ը ԵԱՀԿ Մխ համանախագահները հերթական անգամ կժամանեն տարածաշրջան, կլինեն Երեւանում, Ստեփանակերտում եւ Բաքվում: Մինչ այդ, այս շաբաթվա վերջերին Ռուդոլֆ Պերինան իր ռուս եւ ֆրանսիացի գործընկերներ Նիկոլայ Գրիբկովի եւ

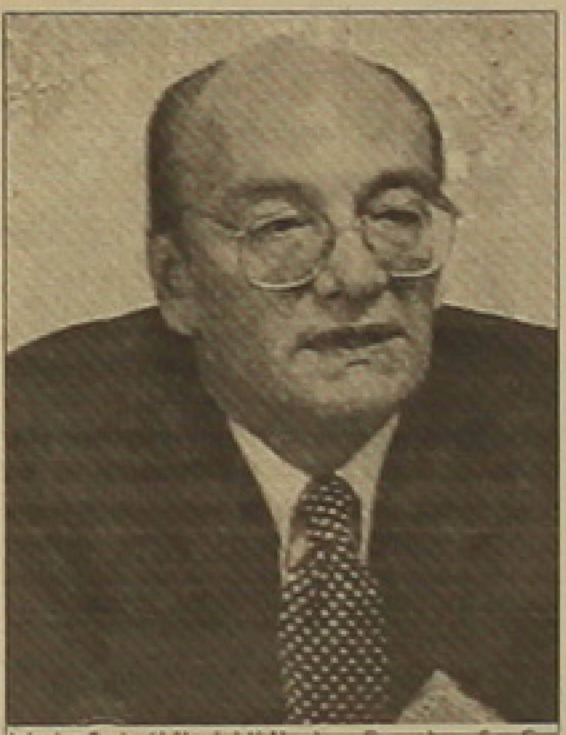

Ֆիլիպ դը Սյուրմենի հետ կհանդիպի Լիսաբոնում:

«Մենք ընդունում ենք, որ ԼՂ-ն որոշակի պահից կմասնակցի բանակցություններին: Չի կարող ընդունվել մի լուծում, եթե ԼՂ ղեկավարությունը եւ ժողովուրդը դեմ լինեն դրան: Մենք լավ ծանոթ ենք Ստեփանակերտի կարծիքներին», ասաց պրն Պերինան՝ չհամաձայնելով այն կարծիքին, որ ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացը մտել է փակուղի:

«Ազգի» այն հարցին, թե համանախագահներն առաջիկա այցի ընթացքում ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման նոր առաջարկներ կամ գաղափարներ ներկայացնելո՞ւ են, պրն Պերինան պատասխանեց, որ նման հարցը տեղին կլինի նոյեմբերյան այցի ժամանակ:

Մեկօրյա ճանաչողական այցով Բաքու մեկնելուց առաջ ԵԱՀԿ Մխ ամերիկյան համանախագահը Երեւանում հանդիպումներ է ունեցել նախագահ Ռ. Քոչարյանի, ԱԺ պատգամավորների, ԱԳՆ աշխատակիցների, ՀՀ-ում Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի դեսպանատների ներկայացուցիչների հետ:

Քոչարյանի այցի ժամանակ Թեհրանում ստորագրվելու են տնտեսական համաձայնագրեր

ԹԵՀՐԱՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երկօրյա աշխատանքային այցով Թեհրանում գտնվող հայ-իրանական միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ, ՀՀ էներգետիկայի նախարար Կարեն Գալուստյանը հոկտեմբերի 23-ին Իրանի տնտեսության եւ ֆինանսների նախարար Մեհդի Քարբայանի հետ քննարկել է երկկողմ տնտեսական գործակցությանն առնչվող հարցեր:

Ըստ ԻՌՆԱ-ի, Գալուստյանն ասել է, որ Ռոբերտ Քոչարյանի Թեհրան կատարելիք այցի համար հայ-իրանական միջկառավարական հանձնաժողովը պատրաստելու է փոխհամաձայնության պայմանագիր, որը կվավերացվի երկու երկրների նախագահների կողմից: Պատրաստվել է նաեւ Իրանը Հայաստանին կապող Քաջարանի թունելի կառուցման նախագիծը, իսկ «Ագարակ» համաստեղ էլեկտրակայանի շինարարությունը կսկսվի հաջորդ տարեսկզբին: Սպասվում է, որ այդ կայանը կապահովի Իրանի էներգետիկ կարիքները տարվա առաջին կեսին եւ ՀՀ կարիքները՝ տարվա երկրորդ կեսին: Քննարկվել են նաեւ այցահրավերների ռեժիմի պարզեցման, նավթամշակման գործարանի կառուցման, ՀՀ-ին իրանական նավթի վաճառքի, Արաքս գետի վրա ամբարտակի կառուցման հարցերը: Ըստ հայ նախարարի, Նուրդուզի սահմանային առեւտրակետի ակտիվացումը կխթանի հայ-իրանական առեւտրային հարաբերությունները:

Զորակոչ եւ զորացրում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հոկտեմբերի 24-ի հրամանագրի համաձայն, 2001 թ. հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին անցկացվում է ՀՀ արական սեռի այն քաղաքացիների ժամկետային զինվորական ծառայության աշնանային զորակոչ, որոնց 18 տարին լրանում է մինչեւ զորակոչի օրը, ինչպես նաեւ այն քաղաքացիների, որոնք կորցրել են նախկինում ստացած ժամկետային զինվորական ծառայությունից տարկետման իրավունքը: 2001 թ. հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին կզորացրվեն սահմանված ժամկետում ժամկետային զինվորական ծառայությունն անցած զինծառայողները:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՑ

Էդուարդ Շեւարդնաձեն առաջարկում էր Հարավային Կովկասի եռյակի ռազմավարական նոր երկխոսություն

Երկօրյա պաշտոնական այցով Հայաստան ժամանած Էդուարդ Շեւարդնաձեն երեկ մեկնեց Երեւանից: Այցի երկրորդ օրը Վրաստանի նախագահը եղավ Ծիծեռնակաբերդում, Ազգային ժողովում, Երեւանի պետական համալսարանում, Ազգային պատկերասրահում: Մեր թղթակիցների ռեպորտաժները հանդիպման վայրերից:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ
ԼՈՒԻԶԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Ծիծեռնակաբերդում

Երեկ՝ հոկտեմբերի 24-ին շարունակվում էր Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի պաշտոնական այցը: Առավոտյան մեր հարեւան պետության ղեկավարը եւ նրան ուղեկցող անձինք այցելեցին Ծիծեռնակաբերդ: Վերջին երկու տարվա ընթացքում սա Շեւարդնաձեի 3-րդ այցն է Ծիծեռնակաբերդ: Դեռ 1998 թ., լինելով Ծիծեռնակաբերդում, նա գրառում կատարեց Ցեղասպանության ինստիտուտ-թանգարանի հուշամատյանում: Երեկ, այցից առաջ, ինստիտուտ-թանգարանի տնօրեն, պատմական գիտությունների դոկտոր Լավրենտի Բարսեղյանը մեզ մեկ անգամ եւս ծանոթացրեց Էդուարդ Շեւարդնաձեի գրառմանը.

«Բազմադարյան հերոսական պատմության ընթացքում հայ ժողովուրդը բազում փորձությունների է ենթարկվել: Նրա կրած զոհողությունները ցնցող են: Կարծում եմ՝ այս թանգարանում ներկայացված նյութը եւս մեկ փաստարկ է բոլոր երկրների բոլոր սերունդների համար՝ հօգուտ այն իրողության, թե ինչպիսի հոգածությամբ պետք է պահպանել խաղաղությունը, թե ինչպես չպետք է զլանանք ժողովուրդների միջեւ բարիդրացիական փոխհարաբերությունները պահպանելու եւ զարգացնելու համար: Ես հավատում եմ հայ ժողովրդի իմաստնությանը, նրա արժանավայել անցյալին, հուսալի ներկային եւ մեծ ապագային»:

Այս անգամ նոր գրառում չեղավ: Սակայն Վրաստանի նախագահը մեկ անգամ եւս խոնարհվեց Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակին վառվող անմար կրակի առաջ եւ տնկեց հիշատակի ծառ:

Տես ➧ էջ 3

«Արմենտելի» լիցենզիայի կասեցո՞ւմ...

Խորհրդարան-կառավարություն հարցուպատասխանի ժամանակ «Օրինաց երկիր» կուսակցության նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը հարց ուղղեց կապի եւ տրանսպորտի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանին, թե կառավարությունը կոնկրետ ի՞նչ է ձեռնարկելու առաջիկա օրերին, երբ «Արմենտելը», այնուամենայնիվ, բաժանորդներին ներկայացնի րոպեավճարի հաշվեցուցակները եւ սկսի վճարել: Կապի նախարարը եւս մեկ անգամ պնդեց, որ «Արմենտելն» իրավունք չունի րոպեավճար կիրառելու եւ նման հաշվեցուցակներ ներկայացնելու: Եթե այդպիսի փաստեր արձանագրվեն, առաջին իսկ ծեծված ահազանգի դեպքում, ըստ նախարարի, կառավարությունը սկսելու է «Արմենտելի» լիցենզիայի կասեցումը: ԱԺ ամբիոնից հնչած այս հայտարարությունն իր բովանդակությամբ թերեւս ամենաստույգն ու կոշտն էր եւ ձեռնարկելիք կոնկրետ քայլերի առաջին բացահայտ արտահայտությունը: Եթե դա տեղի ունենա, ապա «Արմենտելին» ոչինչ չի մնա անելու, քան հարցը միջազգային արբիտրաժային դատարանի միջոցով լուծելը:

Գ. Ա.

Աշխատանքային այցով Մոսկվայում է Արկադի Ղուկասյանը

Այցի շրջանակներում նախատեսված են հանդիպումներ Մոսկվայի եւ Ռուսաստանի տարբեր շրջանների հայ համայնքների ներկայացուցիչների, ՌԴ Պետական դումայի պատգամավորների, Ռուսաստանի խորհրդարանի պատգամավորական խմբերի եւ առանձին խմբակցությունների, ինչպես նաեւ քաղաքական գործիչների ու հասարակական քաղաքական շարժումների ներկայացուցիչների հետ: Հանրապետության նախագահին ուղեկցում է ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանը:

ԴԵ-ՖԱԿՏՈ

ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Անհանդուրժողականության դեմ պայքարը միասնականություն է պահանջում

ՀՌԱԿ ատենապետի հանդիպումը Եգիպտոսի դեսպանի հետ

Երեկ Թեքեյան կենտրոնում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանն ու Հայաստանում Եգիպտոսի դեսպան Բաքրի Ռուշդի էլ Ամարին քննարկեցին մի շարք հարցեր, որոնք վերաբերում էին Հայաստանի եւ Եգիպտոսի հարաբերություններին, աշխարհում կատարվող իրադարձություններին, մեր երկրի ներքին քաղաքականությանը:

«Երկու հինավուրց ժողովուրդների բարեկամությունը, դարերի պատմությունը խորն արմատներ ունեն, այժմ էլ Եգիպտոսն ու Հայաստանը եղբայր պետություններ են: Ես կարեւորում եմ հայկական մեծ համայնքի առկայությունը մեր երկրում: Եգիպտոսում հայերն ու արաբներն ապրում են կողք կողքի՝ հարգանք ու բարեկամություն տածելով միմյանց նկատմամբ», երկխոսությունը սկսեց Եգիպտոսի դեսպանը: ՀՌԱԿ ատենապետն իր հերթին կարեւորեց հայկական գաղութի առկայությունը Եգիպտոսում, հատկապես այն առումով, որ արաբական երկրում հայը հայ է մնում, պահպանում իր գիրն ու գրականությունը, կրոնն ու մշակույթը, չի ձուլվում՝ պահպանելով ազգային կերպարը:

Տես ➧ էջ 2

«Սա էլ կուսակցությունների սահմանադրությունն է»

ԱԺ-ն քննարկում է կուսակցությունների մասին օրինագիծը

Տարբեր շրջանակներում քննարկված եւ հակասական գնահատականների արժանացած «Քաղաքական կուսակցությունների մասին» օրենքի նախագիծը քննարկման դրվեց խորհրդարանում:

Ինչպես հայտնի է, այս օրենքը ԵԽ-ի կողմից Հայաստանին առաջադրված պայմաններից մեկն էր, որը պետք է կյանքի կոչվեր մինչեւ հունվար: Ժամանակի սղության հրամայականով օրինագիծը շրջանառության դրվեց որոշ, դեռեւս չկոնկրետացված հարցերով, որոնցից առաջինը կարելի է համարել կուսակցություններին օտարերկրյա քաղաքացիների անդամակցության հարցը: Օրինագծի համահեղինակներ ՀԺԿ պատգամավորներն անընդունելի են համարում այս պայմանը, որը, սակայն, մի շարք այլ խնդիրների հետ վիճարկել է Վենետիկի հանձնաժողովը` որպես առաջարկ ներկայացնելով դրույթի թույլատրելիությունը: Սակայն ՀՀ սահմանադրության համաձայն` հասարակական-քաղաքական կազմակերպություններին կարող են անդամակցել միայն ՀՀ քաղաքացիները: Վենետիկի հանձնաժողովի այս առաջարկն ըստ էության հակասահմանադրական է եւ գոնե հիմա` անընդունելի: «Միասնություն» խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանը կարեւորելով օրենքի ընդունման անհրաժեշտությունը` նշեց, որ հատկապես այդ հարցով որոշ վերապահում կարելի է անել փախստականներին, սակայն պետք է ճշտվեն նրանց անդամակցության մեխանիզմները:

Վենետիկի հանձնաժողովի մեկ այլ առաջարկությամբ անընդունելի է համարվում կուսակցությունների անդամներին պետական մոնիտորինգով ճշտելու մեխանիզմը, ինչն իշխանություններին մշտապես հնարավորություն կտա վերահսկելի դարձնել քաղաքական կազմակերպությունները: Սա անընդունելի համարեց նաեւ ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը: Օրինագիծը ներկայացնող ՀԺԿ-ական Ստեփան Զաքարյանի գնահատմամբ, անթույլատրելի է որեւէ չինովնիկի հնարավորություն տալ հաշվառելու կուսակցությունների անդամներին: Սակայն համահեղինակն անվերապահորեն ընդունեց արտակարգ իրավիճակներում քաղաքական ուժերի գործունեության կասեցման կամ լուծարման օրինագծով սահմանված դրույթը: Կուսակցությունների լուծարման մեկ այլ մեխանիզմ օրինագծով սահմանվում է կուսակցությունների` ընտրություններին մասնակցելու եւ առնվազն 2 տոկոս ձայներ չստանալու դեպքում, ինչը խիստ տարաձայնություններ առաջացրեց: Մի կողմից Հայաստանում գրանցված 104 կուսակցությունները խոշորացնելու մեխանիզմ է առաջադրվում, մյուս կողմից, ինչպես ՀՅԴ անդամ Արմեն Ռուստամյանը նշեց, նոր գաղափարների առաջքաշմանն է խանգարում, քանի որ ընտրություններում 2 (մյուս առաջարկով` 3) տոկոսը չհաղթահարելու դեպքում անգամ ավանդական կուսակցությունները կարող են լուծարվել:

Ըստ ներկայացված օրինագծի, կուսակցությունը համարվում է կայացած, եթե անդամակցում են 1500-ից ավելի քաղաքացիներ: Եթե նկատի առնենք Հայաստանում այդ քանակը չապահովող խնամիական-ընկերական կուսակցությունների գոյությունը, ապա այս դրույթը հենց նրանց դեմ է:

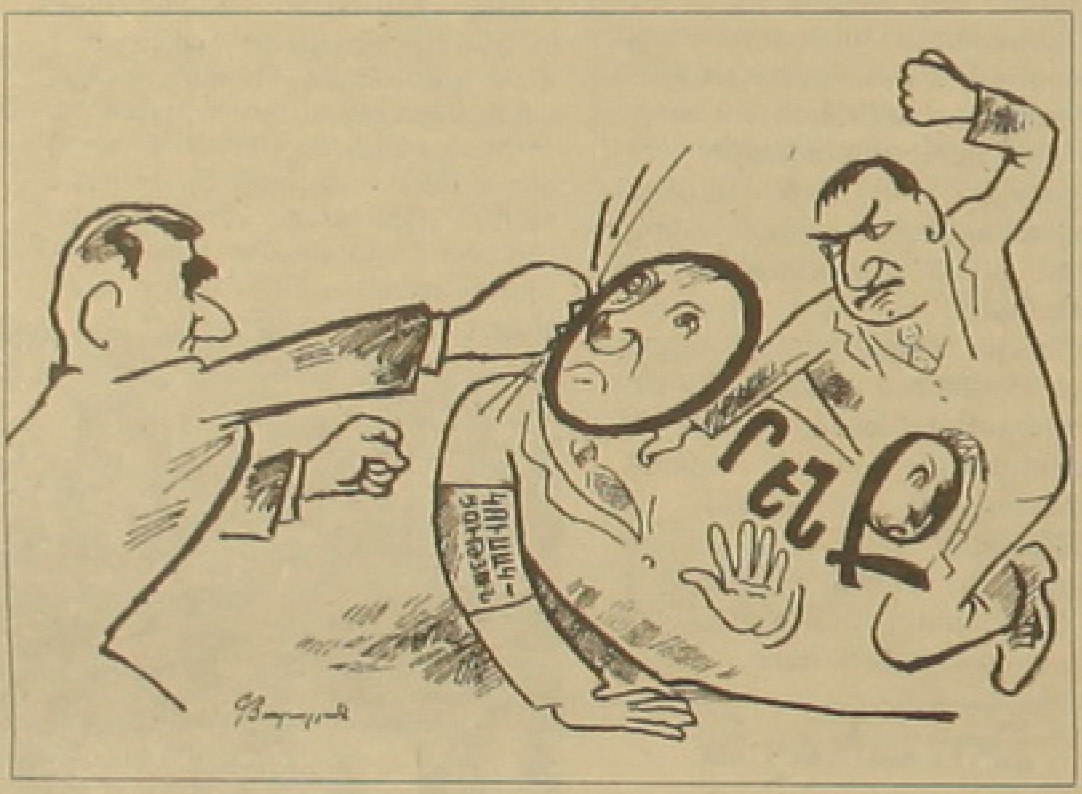

ԱԺ պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովը դեմ լինելով առաջադրված այն դրույթին, թե կուսակցությունը պետք է լուծարել նաեւ ընտրություններին չմասնակցելու դեպքում, առաջարկում է ձեւափոխել այնպես, որ լուծարումն այն դեպքում հնարավոր լինի միայն, եթե կուսակցությունը մի քանի ընտրությունների չի մասնակցում: Այսինքն` կարող է չմասնակցել նախագահական կամ խորհրդարանական ընտրություններին, բայց գոնե պետք է մասնակցի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններին:

Հաջորդ հիմնախնդիրը, որն առնչվում է խորհրդարանում կուսակցությունների ստացած մանդատներին, եւս հակասահմանադրական որակվեց: Նախագծի համահեղինակները, սակայն, պնդում են, որ եթե կուսակցությունից մարդիկ են հեռացվում, կամ վերջիններս կառույցից դուրս են գալիս ինքնակամ, պարտավոր են վայր դնել պատգամավորական մանդատը: Ըստ էության, խնդիրը ոչ միայն հակասահմանադրականության մեջ է, այլ կուսակցությունների մասին օրենքի հետ բոլորովին կապ չունի: Նման իրավահարաբերությունները կարգավորվում են կամ ԱԺ կանոնակարգով, կամ, ծայրահեղ դեպքում, ընտրական օրենսգրքով:

Մեկ այլ վիճահարույց խնդիր է պետություն-կուսակցություններ փոխհարաբերությունների հստակեցումը: Առաջարկվում է դրույթ, ըստ որի պետությունը պարտավոր է օժանդակել 2 տոկոսի արգելանքը ընտրություններով հաղթահարած կուսակցություններին, ինչը նշանակում է աջակցություն հենց խորհրդարանական կուսակցություններին: Հրանուշ Հակոբյանն առաջարկեց բարձրացնել եւ խորհրդարան մտնող կուսակցությունների ընտրական արգելանքի շեմը, եւ օժանդակվողներինը, եւ գոնե հնարավորություն տալ պետական օժանդակություն ցուցաբերել առավել ձայներ ստացած կուսակցություններին:

Ինչեւէ, կուսակցությունների մասին օրենքն իր նշանակությամբ եւ առաջ քաշած հիմնախնդիրներով այնքան բազմաբովանդակ է, որ ֆիզիկապես հնարավոր չէ լուծում տալ բոլոր խնդիրներին:

Իր անընդունելի դրույթներով հանդերձ, խորհրդարանականներն ընդհանուր առմամբ առաջին ընթերցմամբ ընդունելի են համարում օրենքը:

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Ահաբեկչության դեմ պայքարը միասնականություն է պահանջում

Սկիզբը էջ 1

ՀՌԱԿ ատենապետը նշեց նաեւ, որ Կահիրեում է հիմնադրվել Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը, Եգիպտոսում լույս է տեսնում «Արեւ» ռամկավար-ազատական օրաթերթը:

ՀՌԱԿ ատենապետն ու Եգիպտոսի դեսպանը քննարկեցին նաեւ աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունները: Ներկայացնելով Եգիպտոսի դիրքորոշումը սեպտեմբերի 11-ին ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած ողբերգական դեպքերի կապակցությամբ` Բաքրի Ռուշդի էլ Ամարին նշեց, թե Եգիպտոսը դեռեւս տասը տարի առաջ է կարեւորել ահաբեկչության դեմ պայքարի անհրաժեշտությունը: Ահաբեկչությունը մեծ չարիք է, որի դեմ անհրաժեշտ է միասնական պայքար:

Ռուբեն Միրզախանյանն ընդգծեց, որ միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարը նաեւ մեր պետության պաշտոնական դիրքորոշումն է, սակայն դրա հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է դիտարկել ահաբեկչության խորքային պատճառները:

Պատասխանելով Եգիպտոսի դեսպանի հարցին կուսակցության դիրքորոշումների վերաբերյալ` Ռուբեն Միրզախանյանը կարեւորեց առաջիկա ԱԺ եւ նախագահական ընտրությունները` նշելով, որ կուսակցությունը ինչպես 98-ին, այնպես էլ հաջորդ ընտրություններին պաշտպանելու է Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը:

– Այսօր նախկին իշխանությունների ներկայացուցիչները շատ են արծարծում գործող նախագահին պաշտպանելու ՀՌԱԿ դիրքորոշումը` համարելով վաղաժամ: Չեմ կարծում, թե վաղաժամ է մեր կուսակցության հայտարարությունը, քանզի առկա բոլոր դժվարությունների հետ մեկտեղ այսօր ՀՀ նախագահի վարած քաղաքականությունն ուղղված է ազատական տնտեսության զարգացմանը:

Ակնհայտ է նաեւ, որ մեր պետությունն ընթանում է ժողովրդավարության ուղիով: Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահության տարիների ընթացքում կուսակցություններ, թերթեր չեն փակվել, չկան քաղաքական բանտարկյալներ, ինչպես անկախության առաջին տարիներին էր: Այս իրողությունները մեր կուսակցությանը թույլ են տալիս որդեգրել նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին սատար կանգնելու քաղաքականությունը:

– Երկու տարի ես իմ առաքելությունն եմ կատարում Հայաստանում: Այդ ընթացքում ես նկատել եմ Հայաստանի տնտեսության զարգացման դրական միտումները, օտարերկրյա ներդրումների ծավալների ակնհայտ աճը: Կարծում եմ, որ զգալի են նաեւ զբոսաշրջության զարգացման միտումները: Իսկ որ հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական դեպքերը չապակայունացրին երկրի ներքին քաղաքական վիճակը, ապացույց է ՀՀ գործող նախագահի վարած հմուտ քաղաքականության եւ իրավիճակի տիրապետման,- իր կարծիքը հայտնեց Բաքրի Ռուշդի էլ Ամարին:

Հանդիպմանը մասնակցում էին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամներ Համլետ Կարապետյանը եւ Գագիկ Վարդանյանը:

Մ. Հ.

Ո՞ւմ համար են գրվում օրենքները եւ ի՞նչ նպատակների պետք է ծառայեցվեն

ՀԺԿ-ի ներկայացրած «Քաղաքական կուսակցությունների մասին» օրենքի նախագիծն այժմ քննարկման փուլում է, ուղարկվել է մի շարք կուսակցությունների` դիտողություններ ու առաջարկներ ստանալու նպատակով, եւ արդեն իսկ պարզ է դարձել, որ նախագիծը լուրջ թերություններ ունի: Օրենքի վերաբերյալ իր տեսակետն է արտահայտել նաեւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը, որն այս նախագիծը համարում է հակաժողովրդական: Այն իր սկզբունքներով, մի շարք հոդվածներով հակասում է ՀՀ սահմանադրությամբ ամրագրված դրույթներին:

Մասնավորապես, սահմանադրության 15-րդ հոդվածի համաձայն, քաղաքացիները` անկախ ազգությունից, ռասայից, դավանանքից, ունեն սահմանադրությամբ եւ օրենքներով սահմանված բոլոր իրավունքները, ազատությունները եւ պարտականությունները: Սահմանադրության նշված դրույթին հակասում է այն, որ «Քաղաքական կուսակցությունների մասին» օրենքի նախագծի հոդվածներից մեկում սահմանափակվում է քաղաքացիների անդամակցությունը կուսակցություններին ազգային, էթնիկական, ռասայական կամ դավանաբանական հատկանիշներով, իսկ սահմանադրության 7-րդ հոդվածի համաձայն` կուսակցությունները կազմավորվում են ազատորեն, նպաստում ժողովրդի քաղաքական կամքի ձեւավորմանն ու արտահայտմանը: 25-րդ հոդվածում նշվում է, որ յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի այլ քաղաքացիների հետ կուսակցություններ ստեղծելու եւ դրանց անդամագրվելու իրավունք:

Օրենքի նախագծի հոդվածներից մեկով ակնհայտորեն փորձ է արվում սահմանափակել սահմանադրությամբ ամրագրված այն դրույթը, թե սեփականատերն իր հայեցողությամբ տիրապետում, օգտագործում եւ տնօրինում է իրեն պատկանող գույքը: Օրենքի կետերից մեկում էլ միտում է նկատվում սահմանափակելու Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առանձին կուսակցությունների գործունեությունը, ինչը կարող է հանգեցնել Հայաստանում մեկ-երկու կուսակցությունների գործունեությանը, մինչդեռ Հայաստանի Հանրապետությունում ճանաչվում է բազմակուսակցականությունը: Օրենքի նախագծում չեն պահպանվում մարդու իրավունքների եւ հիմնական ազատությունների համընդհանուր սկզբունքները, մասնավորապես այն, որ բոլոր պետությունները պետք է օժանդակեն քաղաքացիական, քաղաքական եւ այլ իրավունքների ու ազատությունների իրականացմանն իրենց տարածքում բնակվող բոլոր անձանց, այդ թվում եւ ազգային փոքրամասնությունների համար` թույլ չտալով նրանց դասակարգումը ռասայական, դավանաբանական, էթնիկական հատկանիշներով:

Համաձայն ՀՀ սահմանադրության 6-րդ հոդվածի` սահմանադրությանը հակասող ճանաչված օրենքներն իրավաբանական ուժ չունեն, բնականաբար, օրինագիծը չի կարող ընդունվել:

Տխուր փորձը ցույց է տալիս, որ մեր օրենսդիրների ընդունած բազմաթիվ օրենքներ գրվում են մի խումբ մարդկանց համար, պաշտպանում միայն նրանց հետաքրքրությունները ու շահերը: Հույս ունենանք, որ եւս մեկ ինքնանպատակ գրված օրենք կյանքի չի կոչվի:

Մ. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27»

Ցուցմունքների հրապարակումը շարունակվում է

Երեկ «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարության հերթական նիստում շարունակվեց ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանի ցուցմունքների հրապարակումը: Դատական նիստը հետաքրքրական ոչնչով չառանձնացավ, եթե հաշվի չառնենք Ն. Հունանյանի պաշտպան Բենիամին Մինասյանի միջնորդությունը, որը շարադրելիս ներկայացրեց իր պաշտպանյալի խնդրանքը. ամբաստանյալն, իր իրավունքները վկայակոչելով, հարազատների հետ տեսակցություն էր պահանջել, ինչպես նաեւ դժգոհել էր, թե քննչական մեկուսարանում իրեն չեն ապահովում գրականությամբ: Դատավորը, սակայն, մերժեց ամբաստանյալի գլխավոր խնդրանքը` տեսակցել հարազատների հետ: Պատճառաբանությունը պարզ էր` հետաքննվում է ծանր քրեական գործ, եւ այս ընթացքում դատարանն իրավունք ունի տեսակցություն թույլ չտալու հանցագործին: Երեկ, ըստ ինչ-ինչ տեղեկությունների, նախատեսված էր նաեւ, որ ամբաստանյալը հանդես է գալու եւս մեկ կոչ-հայտարարությամբ, ինչը, սակայն, տեղի չունեցավ: Փոխարենը ամբաստանյալի պաշտպանը դատարանին պատմեց իր նյութական ծանր կացության մասին, նշելով, որ չափազանց ցածր աշխատավարձ է ստանում, այդ աշխատավարձը չի բավարարում ընտանիքի կարիքները հոգալուն եւ այլն: Ըստ այդմ էլ պաշտպանը պահանջեց բարձրացնել իր աշխատավարձը: Ի դեպ, այդօրինակ բողոքներ մեկ անգամ չէ, որ արտաբերվել են այս դատավարությանը մասնակից պետական պաշտպանների կողմից:

Ա. Բ.

Սկիզբը էջ 1

Համալսարանում

Երեկ Վրաստանի նախագահը եղավ ԵՊՀ-ում, հանդիպեց պրոֆեսորադասախոսական կազմի հետ: Ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը հիշեցրեց հայ-վրացական ավանդական հարաբերությունները, Էդուարդ Շեւարդնաձեի հասարակական-քաղաքական հարուստ կենսագրությունը: Ու սա նկատի առնելով՝ գիտխորհրդի անունից Վրաստանի նախագահին շնորհեց ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչում:

Ինքն իր պարտքն է համարում Ծիծեռնակաբերդ այցելելն ու «ողբերգական հայտնի դեպքերի» զոհերին հարգանքի տուրք մատուցելը: «Կարծում եմ՝ ժամանակակից Թուրքիան պիտի գնա պատմական հաշտեցման», հայտարարեց Շեւարդնաձեն՝ այսպիսով ցեղասպանություն բառը փոխարինելով «հայտնի դեպքեր», «ողբերգություն» ձեւակերպումներով: Վրաստանի նախագահը վստահեցրեց, թե ուշադիր հետեւում է Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի աշխատանքներին եւ ողջունում երկխոսության փաստը: «Հաշտեցումը բարդ գործընթաց է եւ ուրախ ենք, որ երկու երկրների մտավորականությունը, գիտական շրջանակներն են ծեռնամուխ եղել դրան»: (Ընդ որում Հայաստանից ընդգրկված երկու անդամներն էլ առավելապես առանձնանում են իրենց կուսակցական պատկանելությամբ):

Մեր տարածաշրջանի զարգացումների առնչությամբ Վրաստանի մոտեցումների ներկայացումը Շեւարդնաձեն ամփոփեց հայ-վրացական գիտական մի կենտրոն հիմնելու առաջարկով: Ըստ նախագահի, սա կարող է ստեղծվել երկու երկրների տեսական համալսարանների կամ գիտությունների ակադեմիաների հենքով եւ խորացող գլոբալիզացիայի համատեքստում երկկողմ հարաբերությունների զարգացման

Էդուարդ Շեւարդնաձեն առաջարկում էր Հարավային Կովկասի եռյակի ռազմավարական նոր երկխոսություն

տանի նախագահին շնորհեց ԵՊՀ պատվավոր դոկտորի կոչում:

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ելույթ չունեցավ, այնպես որ ռեկտորից հետո խոսքն անմիջապես անցավ բարձրաստիճան հյուրին: Վրաստանի նախագահը նախ պատմական էքսկուրս կատարեց բերելով հայ-վրացական «եղբայրական, միասնական ճակատագիրը» վկայող փաստարկներ, անուններ: «Ժողովուրդների բարեկամությունը ձեւավորում են անհատները՝ ապրուներ ստեղծելով արվեստի եւ այլ ոլորտներում», նշեց նախագահը:

Է. Շեւարդնաձեն հավաստեց, թե Հայաստանն ու Վրաստանը մշտապես առավել հաջողակ են եղել այն դեպքերում, երբ գործել են համահունչ ու միասնական: «Այսօր, ցավոք, երկկողմ հարաբերություններում մեր քաղաքական, տնտեսական ներուժի աննշան մասն ենք օգտագործում»: Իսկ երկկողմ հարաբերությունների զարգացումը Շեւարդնաձեն քանիերորդ անգամ համարեց անհնար կամ խիստ դժվար իրագործելի, եթե հաշվի չնստեն տարածաշրջանային իրականության հետ:

Այս առումով Է. Շեւարդնաձեն նշեց, թե անկախություն ձեռք բերելուց հետո Հարավային Կովկասի եռյակը (Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան) պիտի ռազմավարական երկխոսություն սկսի նոր որակի հարաբերությունների համար, քանի որ Կովկասը եւ Հարավային Կովկասը մասնավորապես աշխարհաքաղաքական հետաքրքրություն ներկայացնող տարածաշրջան է: Շեւարդնաձեն առանձնացրեց նաեւ Ռուսաստանի կարեւորության գործոնը Հարավային Կովկասում:

«Այսօր նաեւ տեսակետ է հայտնվում, թե Վրաստանը ներքաշված է միջազգային, տարածաշրջանային այնպիսի ծրագրերի, գործողությունների մեջ, որոնք կարող են վնասել Հայաստանին: Վրաստանը երբեք չի մասնակցի որեւէ ծրագրի, որը կարող է բերել այնպիսի հետեւանքների, ինչպես, ասենք, «բեռլինյան պատի» բարձրացում Կովկասում»: Շեւարդնաձեն հայտարարեց նաեւ, թե Վրաստանի տարածքը Հայաստանի համար երբեք չի դառնա վտանգ պարունակող: Նկատի ունենալով հատկապես թուրքական զինվորական բարձրաստիճան պատվիրակության օրերս Վրաստան կատարած այցը՝ զուգե Շեւարդնաձեն նկատի ուներ իր երկրի տարածքում թուրքական ռազմակայաններ տեղադրելու անհնարինությո՞ւնը:

Շեւարդնաձեն համալսարանում շեշտեց նաեւ, թե ոչ միայն այս, այլ ամեն անգամ Հայաստան գալիս ստեղծման հանձնաժողովի աշխատանքներին եւ ողջունում երկխոսության փաստը: «Հաշտեցումը բարդ գործընթաց է եւ ուրախ ենք, որ երկու երկրների մտավորականությունը, գիտական շրջանակներն են ձեռնամուխ եղել դրան»: (Ընդ որում Հայաստանից ընդգրկված երկու անդամներն էլ առավելապես առանձնանում են իրենց կուսակցական պատկանելությամբ):

Փոքր անդրադարձ եղավ նաեւ աբխազական հակամարտության խնդրին: Վերջինիս կարգավորման դրական արդյունքներից Է. Շեւարդնաձեն նշեց մինչեւ Սեւ ծով երկաթուղու գործարկումը, «ինչը կենսական անհրաժեշտություն է ոչ միայն Վրաստանի, Հայաստանի, անգամ Ռուսաստանի համար»:

տարբերակներ առաջադրել:

Այսպիսով, Վրաստանի նախագահի այցը Հայաստան կայացավ աբխազական հակամարտության սրված գործողությունների պահին, երբ գրանցվել են զոհեր տեղի հայ բնակչության շրջանում: Ենթադրվում էր բանակցությունների կոշտ եւ լարված մթնոլորտ: Լարված մթնոլորտի մասին անուղղակիորեն վկայում էին նաեւ նախագահների երկուստեք շնորհակալություններն անկեղծ մթնոլորտի համար, որ ինչ-չեցրին մամլո ասուլիսին: Նաեւ Ռ. Քոչարյանը շեշտեց, թե հայերի համար դրամատիկ իրավիճակ են ստեղծել աբխազական դեպքերը, եւ Հայաստանը հույս ունի հակամարտության շուտափույթ կարգավորման:

Պատկերասրահում

Երեկ Հայաստանի ազգային պատկերասրահում բացվեց վրաց եւ Վրաստանում ապրող ու ստեղծագործող հայ նկարիչների աշխատանքների ցուցահանդեսը, ներկա էին Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն:

– Ուրախալի է, որ բարձրաստիճան պաշտոնական այցերի ժամանակ ավանդույթ են դառնում մեր նկարիչների ցուցահանդեսի բացումը Թբիլիսիում եւ վրաց նկարիչների ցուցահանդեսի բացումը Երեւանում,– ասաց Ռոբերտ Քոչարյանը:- Ես մեծ ջերմությամբ եմ հիշում Թբիլիսյան իմ այցի ժամանակ Սերգեյ Փարաջանովի աշխատանքների ցուցահանդեսի բացումը: Շատ հաճելի է, որ այս անգամ մեծ հաջողությամբ կայացավ Վրաստանի պարային փառաբանված կոլեկտիվներից մեկի՝ Սուխիշվիլու եւ Ռամիշվիլու պարի անսամբլի ելույթը: Կրկնակի հաճելի է, որ այսօր մենք հնարավորություն ունենք դիտելու վրաց եւ Վրաստանում ստեղծագործող հայ նկարիչների աշխատանքները:

Վերջին տարիների ընթացքում հասկանալի կերպով մեր մշակութային կապերն այն հզորությունը չունեին, ինչ ավելի վաղ ժամանակներում: Այժմ արդեն այդ ավանդական կապերը վերականգնվում են:

Վրաստանի նախագահն իր խոսքում նշեց, որ Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահների, բարձրաստիճան մյուս անձանց ամեն մի հանդիպում նշանավորվում է որպես երկու հարեւան ժողովուրդների միջեւ նոր փուլ: Այս անգամ եւս ավանդույթը չի խախտվել:

– Միջպետական հարաբերությունների ամրապնդման համար մեծ նշանակություն ունի արվեստի, մշակույթի մարդկանց մասնակցությունը,- շարունակեց պարոն Շեւարդնաձեն:- Ուստի մենք լավ գիտակցում ենք, որ հարկ է միշտ էլ խրախուսել նկարիչներին: Մեր երկու ժողովուրդների ստեղծած հոգեւոր ժառանգությունը պետք է խնամքով ու հոգատարությամբ պահպանել:

ԱՄՆ

Միասնական նամակ նախագահ Բուշին՝ պահպանելու 907 հոդվածը

Հազվադեպ միասնականություն դրսեւորելով, Միացյալ Նահանգների հայկական 17 ազգային, հասարակական եւ կրոնական կազմակերպություններ հոկտեմբերի 23-ին նամակ են հղել Սպիտակ տուն՝ նախագահ Բուշին խնդրելով պահպանել 907 հոդվածը, որպես Ամերիկայի համար «մարտավարական նշանակության տարածաշրջանի կայունության գլխավոր երաշխիք»:

Նշելով Հայաստանի վրա ունեցած թուրքական եւ ադրբեջանական շրջափակումների ավերիչ տնտեսական ազդեցությունը եւ ադրբեջանական հետագա ոտնձգությունները կանխելու հարցում 907 հոդվածի կենսական դերը, նրանք մտահոգություն են արտահայտել այդ հոդվածը թուլացնելու կամ ընդհանրապես վերացնելու ամերիկյան վարչակարգի եւ Կոնգրեսի որոշ անդամների վերջերս կատարած քայլերի առնչությամբ:

«Ադրբեջանի՝ հոդվածի պահանջները բավարարող շոշափելի միջոցառումների բացակայության պայմաններում վերացումը կնսեմացներ Կովկասում մեր շահերն ու արժեքները պաշտպանելու Միացյալ Նահանգների ջանքերը հատկապես ներկա ժամանակաշրջանում, երբ Ադրբեջանը խիստ մարտական է տրամադրված», ասված է նամակում, որտեղ այնուհետեւ այն միտքն է արտահայտված, որ «դրանում Հայաստանը տեսնում է հրեն տնտեսապես մեկուսացնելու Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի միացյալ ջանքերի իրագործումը մի կողմից եւ շրջափակումը շարունակելու Ադրբեջանի վճռականությունը՝ մյուս կողմից, համոզված լինելով, որ դրա համար չի հանդիպի Մ. Նահանգների կամ միջազգային հասարակայնության ընդդիմությանը»: 907 հոդվածը վերացնելու փոխարեն նամակը ստորագրողները առաջարկում են նախագահին ներգործել Ադրբեջանի վրա եւ որպես միջազգային հասարակության ներկայացուցիչ պահանջել վերացնելու Հայաստանի եւ Ղարաբաղի անօրինական եւ անբարոյական շրջափակումը:

«Խնդրում ենք ըմբռնել, որ համայն ամերիկահայ համայնքը միասնական է այս խնդրում եւ մեծապես հուսախաբ է լինելու ձեր վարչակարգից, եթե 907 հոդվածը թուլացվի կամ վերացվի», նամակի վերջում նշում են ստորագրողները, որոնց թվում են ՀԲԸՄ-ն, Ամերիկայի հայ դատի կոմիտեն, ՀՄԸՄ-ն, Համազգային մշակութային ասոցիացիան, Արեւելյան եւ Արեւմտյան շրջանների Հայ առաքելական եկեղեցու զույգ թեմերը, հայ կաթոլիկների, ավետարանչականների եւ միսիոներների եկեղեցական միությունները, Վարդանանց ասպետների միությունը, Հայ օգնության ընկերությունը, ինչպես նաեւ Հայ իրավաբանների ասոցիացիան:

Հայաստանը ՄԱԿ-ի մարդկային զարգացման զեկույցում

Հայաստանը ՄԱԿ-ի մարդկային զարգացման 2001 թ. զեկույցում 162 երկրների մեջ զբաղեցնում է 72-րդ տեղը: Համեմատության համար նշենք, որ 2000 թ. մարդկային զարգացման զեկույցում 174 երկրների մեջ Հայաստանը զբաղեցնում էր 93-րդ տեղը: Այսինքն՝ առաջընթացը մասամբ զուտ մեխանիկական է: Սակայն, ինչպես նշվեց երեկ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակում տեղի ունեցած հանդիսավոր միջոցառման ժամանակ, Հայաստանն իրական առաջընթաց է արձանագրել նաեւ ներկայացված երեք չափանիշների՝ կյանքի տեւողության, կրթության մակարդակի եւ իրական եկամտի առումով: Մարդկային զարգացման հնարավորությունների ինդեքս կոչվող այս երեք չափանիշները համատեղող ցուցանիշը թույլ է տվել Հայաստանը դասակարգել միջին զարգացման մակարդակ ունեցող երկրների շարքում: Ինչ վերաբերում է բուն միջոցառմանը, ապա այդպես էլ հնարավոր չեղավ պարզել, թե ո՞ր իրադարձությանն էր նվիրված մարդկային զարգացման զեկույցին, դրա ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներին վերաբերող հատվածին, ՄԱԿ-ի օրվան, թե՞ ՄԱԿ-ի Նոբելյան մրցանակի արժանանալուն: Խնդիրը ոչ միայն այն էր, որ այս բոլոր թեմաներն արծարծվեցին, այլեւ ուղղակի անհնար էր լսել ելույթ ունեցողների խոսքը դահլիճի անհարմարության, հրավիրյալների բազմաթիվ լինելու, բարձրախոսների բացակայության, անգլերեն ելույթների թարգմանությունը հաղորդող սարքերի սակավության պատճառով:

Այդուհանդերձ, հասկանալի եղավ, որ այս տարվա զեկույցն այն մասին է, թե ինչպես կարելի է ստեղծել նոր տեխնոլոգիաներ եւ օգտագործել կյանքը բարելավելու համար, ինչպես տեղեկատվական եւ հեռահաղորդակցության տեխնոլոգիաների նվաճումներն օգտագործել ի շահ մարդկային զարգացման: Մտավախություն գոյություն ունի, որ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացումը ոչ միայն չի աջակցի զարգացող երկրներին եւ բնակչության կարիքավոր հատվածին, այլ ավելի կխորացնի հարուստ եւ աղքատ երկրների, բնակչության ունեւոր եւ կարիքավոր հատվածների բեւեռացումը: 2001 թ. զեկույցն իր ուշադրությունը կենտրոնացնում է զարգացող երկրների տեսանկյունից տեխնոլոգիական վերափոխումների հնարավորությունների եւ խնդիրների վրա: Այս թեմայի շրջանակներում էր նաեւ ոլորտի վիճակը Հայաստանում նկարագրող տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Գարեգին Չուգասզյանի «էլեկտրոնային զարգացումը եւ Հայաստանը» ակնարկը: Զեկուցողը ներկայացրեց Հայաստանում տեղեկատվական եւ հաղորդակցման տեխնոլոգիաների տարածման համառոտ պատմությունը, այս ոլորտի ստացած գիտահետազոտական ժառանգությունը Խորհրդային Միությունից, կրթական ներկա մակարդակը եւ բնագավառի ներկա վիճակը: Ընդ որում անընդհատ մատնանշվում է, որ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաները Հայաստանում զարգանում են, այնուամենայնիվ, առանձին փաստեր, որոնք նշված են այս ակնարկի մեջ, տխուր եզրակացությունների տեղիք են տալիս: Մասնավորապես խոսքը ինտերնետ ծառայություններից օգտվողներին է վերաբերում: Ըստ «Արմենտելի», այդ թիվը տատանվում է 18-20 հազարի միջեւ, իսկ ըստ որոշ փորձագետների՝ 60-100 հազարի: Այսպես թե այնպես կարելի է ասել, որ Հայաստանի ազգաբնակչության 1-3 տոկոսն է օգտվում ինտերնետից, ինչը հիմք ընդունելով՝ դժվար է պնդել, թե այս բնագավառը մեծ առաջընթաց է արձանագրում մեզ մոտ: Նույնը վերաբերում է նաեւ ինտերնետ ծառայությունների որակին եւ սակագներին: Առաջինի ցածրորակության հետ, «Արմենտելի» սահմանած սակագներն անգամ դրանց 40 տոկոսով նվազեցնելուց հետո, բազմիցս գերազանցում են միջազգային գներին:

Վերադառնալով ՄԱԿ-ի հայաստանյան ներկայացուցչության հրավիրած միջոցառման այլ մանրամասներին, նշենք նաեւ, որ այստեղ ընթերցվեց ՄԱԿ-ի օրվան նվիրված այս կազմակերպության գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի խոսքը: Նա հիշատակել է, որ խաղաղասիրական, մարդու իրավունքների պահպանման ու աղքատության դեմ պայքարի համար ՄԱԿ-ն արժանացել է Նոբելյան մրցանակի, ինչը կնպաստի այս կազմակերպության «աշխատանքների արդյունավետության բարձրացմանը»:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Լոռու մարզ

«Իրականացվող ծրագրերի շնորհիվ մեր մարզի բնակավայրերը կվերագտնեն նախաերկրաշարժյան տեսքը»

Հարցազրույց Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանի հետ

–Պարոն Քոչինյան, ե՞րբ վերջնականապես կլուծվի դպրոցաշինության հիմնահարցը մարզում, եւ ի՞նչ ծրագրեր կիրականացվեն դպրոցների ջեռուցման, մասնագիտական լաբորատորիաները հագեցնելու եւ կրթական համակարգը բարելավելու համար:

– Դպրոցաշինության՝ ծրագրով նախատեսված ժամկետներն այս տարի կպահպանվեն: Կմնա ընթացքի մեջ երեք դպրոց, որոնք սոցներդրումների հիմնադրամի միջոցներով են կառուցվում: Դրանք 2002 թվականի մարտ-ապրիլ ամիսներին կավարտվեն, եւ մարզի բոլոր դպրոցները շենքային պայմաններ կունենան: Մնում է Վանաձորի թիվ 4 դպրոցի խնդիրը, որն առավել շատ կրթօջախի շենքը՝ որպես ճարտարապետական կառույց, պահպանելու հարց է: Շվեյցարական «Կարիտաս» ընկերությունը դպրոցի վերականգնման համար կհատկացնի 260 հազար ԱՄՆ դոլար, եւ այս հարցը եւս կլուծվի:

Լրջությամբ են դրված դպրոցների ջեռուցման, մարզադահլիճների, սպորտհրապարակների կառուցման խնդիրները:

Վերջին տարիներին կառուցվող դպրոցներում այդ հարցերը զուգահեռ լուծվել են. միանգամից մտցվել են նախագծերի մեջ եւ կառուցվել: Սակայն նախկինում կառուցված կամ ամրացված դպրոցներում այդ հարցերը մնացել են չլուծված: Մենք ծրագիր ենք կազմել՝ մինչեւ 2004 թվականի վերջն այս հարցը հիմնովին լուծելու համար:

–Ինչպիսի՞ն են այսօր բնակարանաշինության ծավալները եւ մոտավոր հաշվարկներով ե՞րբ կլուծվի աղետյալ բնակավայրերի վերականգնման, երկրաշարժի ժամանակ անօթեւան դարձած ընտանիքներին բնակարաններով ապահովելու հիմնահարցը:

– Աղետի գոտու վերականգնումը հնարավոր չէ պատկերացնել առանց բնակարանաշինության: Նախորդ մի քանի տարիներին զգալի աշխատանքներ են տարվել: Լուրջ բացթողում եմ համարում այն իրողությունը, որ երկրաշարժից հետո բնակարան կորցրած ընտանիքները 1989, 1990, նույնիսկ 91, 92 թվականներին տրոհվել են եւ առանձին-առանձին բնակարաններ ստացել: Փաստորեն նույն ընտանիքից մի քանի բնակարան ձեռքբերածների կողքին անօթեւան են մնացել ընտանիքներ, որոնք պետք է օգտվեին հավասար իրավունքներից: Նաեւ այդ պատճառով է, որ այսօր մարզում շուրջ 3000 ընտանիք՝ պետական բնակֆոնդից եւ նույնքան էլ սեփական բնակարան կորցրած ընտանիքներ դեռեւս սպասում են իրենց հերթին: Անցած եւ նախանցած տարիներին այս հարցը կարգավորել ենք: Կա նաեւ կառավարության թիվ 432 որոշումը, որի համաձայն հիշյալ ընտանիքներին պետք է տրամադրվի այնքան բնակտարածք, որքան կորցրել են երկրաշարժի ժամանակ: Այս տարի, հիմնականում Վանաձոր, Սպիտակ քաղաքներում եւ Գուգարք գյուղում Լինսի հիմնադրամի շրջանակներում լայն թափով իրականացվում է բնակարանաշինություն: Սպիտակում ծավալուն աշխատանքներ է իրականացնում նաեւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը: Եկող տարվա մարտ-ապրիլ ամիսներին Սպիտակում շահագործման կհանձնվի 500 բնակարան, Վանաձորում ամրացվում է 4 շենք, Գուգարքում՝ 2: Եթե նկատի ունենանք եկող տարի իրականացվելիք ծրագրերի ծավալը, 2002 թվականի վերջին Վանաձորում, Գուգարքում, Ստեփանավանում ամբողջովին լուծված կլինի բնակարանային խնդիրը, իսկ Սպիտակում՝ շուրջ 70-80 տոկոսով: Նաեւ ամերիկյան «Ուրբան» ինստիտուտի միջոցով գյուղական վայրերում, հիմնականում՝ Սպիտակի տարածաշրջանում, աշխատանք է տարվում շուրջ 600 ընտանիքի՝ 60 եւ ավելի տոկոսով պատրաստ սեփական բնակարանների շինարարությունն ավարտին հասցնելու համար: Կատարվելիք աշխատանքների ծավալին համապատասխան նրանց կհատկացվի 1500-4000 ԱՄՆ դոլար:

Գործընթացն արդեն սկսված է, կազմակերպության գրասենյակն աշխատում է Վանաձորում, հանդիպումներ են լինում շահառուների հետ, կատարվում են ուսումնասիրություններ: Առաջին վկայագրերն արդեն տրված են, Սպիտակում 114 ընտանիքի համար արդեն կատարվել է հետազոտություն, Ստեփանավանում՝ 70: Այս ամենը հույս է ներշնչում, որ վատագույն դեպքում 2003 թվականի կեսերին բնակարանային հիմնահարցն ամբողջ մարզում լուծված կլինի: Հիշեցնեմ, որ խոսքն այն ընտանիքներին է վերաբերում, որոնք երկրաշարժի ժամանակ բնակարան են կորցրել:

Պետք է ասեմ, որ աղետի գոտին, հատկապես մեր մարզը, հանրապետության նախագահի մշտական ուշադրության կենտրոնում է: Պատահական չէ, որ այսօր մարզում շուրջ 10 մլն դոլարի բնակարանաշինական աշխատանք է կատարվում, իսկ Լինսի հիմնադրամի շրջանակներում՝ շուրջ 3 մլրդ դամի ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ: Անհնար է չխոստովանել, որ այս ամենը նախագահի ամենօրյա ջանքերի արդյունքն է: Ասվածի մասին են վկայում Ռոբերտ Քոչարյանի հաճախակի այցելությունները Լոռու մարզ, որոնց շնորհիվ ե՛ւ հսկողությունն է պատշաճ մակարդակով իրականացվում, ե՛ւ ծնվում են նոր առաջարկներ: Մոտ ժամանակներս նույնպես նախագահը կայցելի մարզ:

Բնակարանային հիմնահարցը լուծելու հարցում մեծ նշանակություն ունի «Բնակարանների գնման վկայագրերի» (ԲԳՎ) ծրագիրը, որն իրագործվում է ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալության (ՄԶԳ) եւ ՀՀ «Աղետի գոտու վերականգնման ծրագրի» շրջանակներում, ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորմամբ: Օրերս բնակարանների գնման վկայագրեր հանձնվեցին Վանաձոր քաղաքի յոթ ընտանիքների: Մեկից հինգ սենյականոց բնակարանների վկայագրեր կտրվեն հերթացուցակում գտնվող Վանաձորի բոլոր 416 ընտանիքներին: Սպիտակում եւ Ստեփանավանում սկզբունքը հետեւյալն է. վերցված է տնակային մի թաղամաս, որի բոլոր շահառու ընտանիքներին վկայագրեր հանձնելուց հետո միայն պետք է անցնենք մյուս թաղամասերին: Տնակներից մաքրված թաղամասերում զուգահեռաբար բարեկարգման աշխատանքներ կիրականացվեն:

– Դուք նշեցիք, որ մեծ գումարներ են հատկացված նաեւ մարզում ճանապարհաշինության իրականացման համար: Ինչպե՞ս են ընթանում այդ աշխատանքները:

– Համաշխարհային բանկի տրամադրած վարկի եւ Լինսի հիմնադրամի շնորհիվ կառուցվել են Սպիտակ-Գյումրի ճանապարհի 7 կիլոմետրանոց հատվածը, Վանաձոր-Տաշիր ճանապարհի Գարգառի 3 կիլոմետրանոց հատվածը:

Այս երկու ուղղություններով ճանապարհների նախագծային աշխատանքները ֆինանսավորվել են, շուտով կկայանան մրցույթները, եկող տարի կսկսվեն շինաշխատանքները: Տաշիրից մինչեւ Վրաստանի սահման ու մինչեւ Գյումրի կունենանք բարձրորակ ճանապարհ:

Լայն թափով աշխատանք է կատարվում Վանաձոր-Դիլիջան ճանապարհահատվածում, որն, ինչպես հայտնի է, կառուցվում է Լինսի հիմնադրամով: Մինչեւ նոյեմբերի 10-ը շահագործման կհանձնվի առաջին 20 կմ-ը, իսկ մնացած 18 կմ հատվածում աշխատանքները կշարունակվեն եկող տարի եւ հունիս ամսին վերջնականապես կավարտվեն: Այսպիսով մարզի բոլոր հիմնական մայրուղիները կլինեն վերակառուցված եւ բարվոք վիճակում:

Մարզում կմնա լուծել Ստեփանավան-Ալավերդի (Օձունի սարահարթով) ճանապարհի եւ գյուղական վայրերի ճանապարհների հարցը: Կարծում եմ, հետագայում պետբյուջեի հնարավորություններից ելնելով, այս խնդիրը եւս կկարողանանք լուծել:

Իսկ այսօր ճանապարհաշինության բնագավառում ներդրումներ են լինում միայն Լինսի հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի շրջանակներում, իսկ պետբյուջեն 15 տոկոս մասնակցություն ունի:

– Լոռու մարզը հանրապետությունում եզակի դեր ունի արդյունաբերական ձեռնարկությունների վերագործարկման, նոր աշխատատեղերի ստեղծման գործում: Ինչպիսի՞ն է այսօր արդյունաբերական պոտենցիալը եւ ի՞նչ հեռանկարներ կան ապագայում:

–Արդեն մեկուկես տարի Ալավերդու «Մանես եւ Վալեքս» ՓԲԸ-ն կարողանում է կայուն արտադրանք թողարկել: Լուրջ առաջընթաց է ակնկալվում 2002-2004 թվականներին՝

նոր, էկոլոգիապես մաքուր գործարանի կառուցումից հետո, որը տարեկան 30 հազար տոննա պղնձի արտադրություն կապահովի: Առաջընթաց կլինի նաեւ Ալավերդու եւ Թեղուտի հանքավայրերի շահագործումից հետո: Ալավերդունը արդեն նախապատրաստվում է շահագործման, իսկ Թեղուտինն առայժմ հետազոտման փուլում է եւ մեծ ներդրումներ է պահանջում: Հաջորդ փուլը կլինի նախագծերի պատրաստումը, 5-6 տարվա ընթացքում կշահագործվի հանքավայրը եւ կկառուցվի նրան կից հարստացուցիչ ֆաբրիկան: Արդյունքում այնտեղ 35-40 տարի մշտական աշխատատեղ կունենանք շուրջ 1500 մարդու համար:

Արդեն իսկ լուրջ բանակցություններ ենք վարում կանադական եւ գերմանական ներդրողների հետ, որոնք մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում, քանզի պղինձն ու մոլիբդենը համաշխարհային շուկայում մշտապես պահանջարկ ունեն: Այսօր ամբողջ հզորությամբ աշխատում է Ախթալայի լեռնահարստացուցիչ ֆաբրիկան՝ Շամլուղի հանքերի բազայի վրա: Աշխատողների թիվն այժմ 350 է, սակայն առաջիկայում կհասնի 500-ի: Տարեկան կմշակվի 200 հազար տոննա հանքաքար: Ախթալայի հարստացուցիչ ֆաբրիկայում «Մետալ պրինս» ընկերությունն արդեն ավելի քան 1 մլն դոլար ներդրում ունի: Իսկ հետագա տարիների համար շուրջ 10 մլն դոլարի ներդրման ծրագիր է կազմված:

Բոլոր հիմքերը կան, որ Թումանյանի տարածաշրջանում կզարգանա լեռնամետալուրգիան, ընդգրկելով նաեւ Ստեփանավանի տարածքը՝ Արմանիսը, Պրիվոլնոյեն, Հանքաձորը, Քարաբերդը եւ այլն: Հանքավայրերի տեսականին եւս մեծ է՝ պղինձ, մոլիբդեն, ոսկի, արծաթ, ցինկ, որոնք մեծ պահանջարկ ունեն ողջ աշխարհում:

Վանաձորի քիմիական համալիրն արդեն մեծացնում է արտադրական հզորությունը: Աշխատում են կորունդի, ազոտական թթվի, մելամինի արտադրամասերը: Համալիրի մյուս հզոր գործարաններից անհրաժեշտ հզորությամբ աշխատում է ՋԷԿ-ը, լիովին պատրաստ է աշխատելու քիմմանրաթելի գործարանը: Մեծ հույսեր եմ կապում այս գործարանի հետ, եւ հավանաբար քիմիական համալիրն ու «Գրանդ տոբակոն» փոխշահավետ պայմանագիր կկնքեն, որով ծխախոտի ֆիլտրերի արտադրությունը տեղում կիրականացվի: Դա տարեկան շուրջ 2,5-3 հազար տոննա արտադրանք է:

Քիմգործարանում արտադրվող մելամինի եւ մյուս արտադրատեսակների համար սպառման լայն շուկա կա (հատկապես՝ եվրոպական երկրներում), որը կնպաստի արտադրության ծավալների մեծացմանը: Համալիրում այսօր աշխատում է շուրջ 2000 մարդ, այդ թիվը կհասնի 4000-ի:

Մարզի արդյունաբերությունը միայն այս հսկաներով չէ պայմանավորված: Հատկապես Վանաձորում արդյունաբերական արտադրանքը 2001 թ. կայուն աճի միտում ունի: Նախորդ տարվա համեմատ այն կազմում է 200 տոկոս: Դրանք «Բագում», «Դավգար», «Գլորիա» կարի արտադրական ձեռնարկություններն են, «Ավտոմատիկա», «Ավտոգենմաշ», «Էլեկտրոն» գործարանները եւ մյուսները:

Հետզհետե շունչ է առնում «Շափյուղան»: Տաշիրի տարածաշրջանում զգալի առաջընթաց են ապրում կաթի վերամշակման, պանրի գործարանները:

– Այս տարի մարզում առատ բերք է ստացվել: Բարենպաստ եղանակներից բացի ինչի՞ շնորհիվ դա հաջողվեց, եւ ի՞նչ ծրագրեր են իրականացվում գյուղատնտեսության եւ բնապահպանության ասպարեզում:

– Այս տարի նպաստավոր տարի էր, առատ բերք ունեցանք: Վերջին տասը տարիների միջինի համեմատ հացահատիկի բերքատվությունը 10 ցենտներով ավելի է: Կարտոֆիլի բերքը հիմնականում նորմալ է եղել ոռոգվող հողատարածքներում: Կայուն բերքի միակ երաշխիքը ոռոգման համակարգի ընդլայնումն է, որն ամբողջովին ավարտվել է Սպիտակի տարածաշրջանում: Այժմ IFAD ծրագրի շրջանակներում Ստեփանավանի եւ Թումանյանի տարածաշրջաններում ենք իրականացնում այդ աշխատանքները: Եթե Ստեփանավանի Գյուլագարակ-Վարդաբլուր հատվածում, Օձունի՝ սարահարթ, Հաղպատ-Ակներ հատվածում եւ Դսեղում վերականգնենք ոռոգման համակարգը, եւս 6,5-7 հազար հեկտար հողատարածքներում կայուն բերք կունենանք: Հրատապ է Շնողի, Ճոճկանի, Մեծ Այրումի այգիների վերականգնումը, ուր ժամանակին այգեգործությունն առաջնային դեր է ունեցել: Այսօր հատկապես դեղձի մեծ պահանջարկ կա եւ այս համայնքներում այգիների վերականգնման զգալի աշխատանք է տարվում:

Տաշիրի տարածաշրջանում այս տարի նախորդի համեմատ վերամշակող 20 նոր ձեռնարկություն է գործարկվել: Դրանք ոչ միայն փոքր պանրագործարաններ են, այլ նաեւ հզոր ձեռնարկություններ: Դրանցից է Կաթնառատի կաթի փոշու գործարանը, Պրիվոլնոյեի կաթի առաքման կետը, որտեղ շրջակա հինգ գյուղերից ընդունում են կաթը եւ ուղարկում «Աշտարակ կաթ»: Այս ձեռնարկություններն այնքան են հզորացել, որ մթերվող կաթը չի բավականացնում: Իրացման այս հնարավորությունը խթանում է անասնապահության զարգացումը:

Ցավոք, ոչխարաբուծությունը մարզում դեռեւս տեղից չի շարժվում, հիմնական խոչընդոտը բրդի շուկայի բացակայությունն է:

Մարզը հետ է մնում նաեւ տեխնիկական կուլտուրաների մշակման առումով: Խոսքը հիմնականում ծխախոտի եւ շաքարի ճակնդեղի մասին է: Շատերը ցավագին են ընդունում, երբ խնդիր է դրվում շաքարի գործարանը Շիրակո՞ւմ, թե՞ Լոռու մարզում կառուցել: Անկեղծորեն եմ ասում. կարեւորը գործարանում աշխատող 100-150 մարդու խնդիրը չէ, այլ, որ լինի այդ գործարանը, գյուղացին իմանալով իրացման շուկայի առկայությունը, ճակնդեղ աճեցնի: Ճակնդեղը մոտ 1,5-2 անգամ ավելի եկամուտ կբերի գյուղացուն, քան կարտոֆիլը:

Եվ ամենակարեւորը՝ Հայաստանը կունենա սեփական արտադրության շաքար եւ ստիպված չի լինի ներմուծել:

Բնապահպանության ամենացավոտ կողմն անտառների համատարած հատումն է, որը շարունակվում է շուրջ 10 տարի: Անտառների սանիտարական հատման անվան տակ շարունակվում է անտառների ոչնչացումը: Գարնանը սկսվեց եւ շարունակվում է լորենու անօրինական հատումը: Այդ ծառերից արկղեր են պատրաստում եւ վաճառում Արարատյան դաշտավայրում, ուր բերքահավաքի ժամանակ դրանց պահանջարկը մեծ է: Դա բարբարոսություն է:

Մի լորենուց մեղվաբույծները մեկ տարում այնքան մեղր են ստանում, որքան այդ փայտն արժե: Սակայն, եթե ծառը չհատեն, 100 տարի կծաղկի եւ բարիքի աղբյուր կհանդիսանա: Բացի այդ, լորենին հզոր կանաչ զանգված ունի եւ հազվագյուտ ծառատեսակ է:

Բնապահպանության նախարարի հրամանով արգելված է լորենու, սոճու, կաղնու հատումը: Սակայն հենց անտառտնտեսության աշխատողները հատում եւ վաճառում են այդ ծառերը՝ մեծ գումարներ գրպանելով, պետությանը մեկ դրամի իսկ օգուտ չտալով: Եվ ոչ մեկը չի հետաքրքրվում՝ լորենու փայտից պատրաստված արկղերը որտեղի՞ց եւ ի՞նչ ճանապարհով են եկել: Եթե զբաղվեն այդ հարցով, շատ հեշտությամբ կգտնեն: Ես հաճախ այն մտքին եմ հանգում, որ ոչ թե գողն է մեղավոր, այլ նա, ով պարտավոր է բռնել գողին եւ պատժել:

Այն օղակները, որոնք կոչված են պահպանելու անտառը, անում են ճիշտ հակառակը: Իսկ եթե փորձում են դիմակայել այդ արատավոր երեւույթին, անտառի «տիրակալները» միջոցներ են որոնում վարկաբեկելու այդ մարդկանց՝ ընտրելով ամենատժանագին ձեւերը: Միեւնույն է, ես ոչ մի բանի առաջ կանգ չեմ առնելու, եւ թույլ չեմ տալու անտառներն անարգել ոչնչացնել: Իմ պահանջով իրավապահ մարմինները (ներառյալ դատախազությունը) լրջորեն զբաղվում են այս հարցով: Միայն անցած տարի համատեղ հետեւողական աշխատանքի շնորհիվ 200 մլն դրամի չափ գումար վերադարձվեց պետբյուջե: Ո՞ւմ գրպանից եւ ինչպե՞ս: Թող այդ մարդիկ բարձրագոչ հայտարարություններ չանեն (մանավանդ ուրիշի անունից): Ժողովրդական ասացվածք կա. «Արջն ահից գոռում է»:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում քաղաքական իրավիճակը հանրապետությունում եւ մարզում:

– Քաղաքական տարբեր ուժեր, կուսակցություններ փորձում են երկրում անկայունություն ստեղծել, սակայն իմ կարծիքով, այդ փորձերը վաղ թե ուշ կձախողվեն: Նրանք պարզապես իրենց վատ են զգում, երբ երկրում իրավիճակը սկսում է կայունանալ, նկատվում է առաջընթաց: Այսօր մենք հանրապետության նախագահի շուրջը համախմբվելով, բոլորիս, նաեւ՝ քաղաքական ուժերի կարողությունները համատեղելով պետք է միասնական լինենք, որպեսզի կարողանանք հանրապետությունը ճգնաժամային վիճակից դուրս բերել:

Ես ամեն ինչ անելու եմ, որ մեր մարզում բոլոր քաղաքական ուժերը համախմբված լինեն: Բոլոր հանդիպումները տեղի քաղաքական ուժերի ղեկավարների հետ հիմնականում հանգում են կարծիքների ու տեսակետների ընդհանուր եզրեր գտնելուն: Երեւանյան որոշ քաղաքական ուժեր, իմ կարծիքով, իզուր են փորձում արմատներ գցել Լոռիում: Չի ստացվի:

ՄԱՆՎԵԼ Մ[illegible]ՅԱՆ

ԱԶԳ

միջազգային

ՀԴԲ-ն կենտրոնացնում է հակամանրէական պայքարը

Մանրէական ահաբեկչությունն ԱՄՆ-ում շարունակվում է մոտ մեկ ամիս: Սիբիրախտի ամենածանր՝ թոքային տարբերակից երկուշաբթի օրը Վաշինգտոնում մահացան փոստային երկու ծառայողներ՝ զոհերի թիվը հասցնելով երեքի: Երեքշաբթի օրը մանրէներ հայտնաբերվեցին Սպիտակ տան փոստում: Այս ամենը հարցականի տակ է դնում մանրէական ահաբեկչության չեզոքացման ամերիկյան համակարգը: Ուստի Հետաքննությունների դաշնային բյուրոն (ՀԴԲ) որոշեց այս ոլորտում կենտրոնացնել ջանքերը եւ հակամանրէական բոլոր գործողությունները ղեկավարել Վաշինգտոնի իր կենտրոնակայանից (մինչեւ երեքշաբթի Նյու Յորքի, Նյու Ջերսիի, Վաշինգտոնի եւ Ֆլորիդայի կենտրոնները գործում էին ինքնուրույն):

Վերջին մեկ ամսում կենտրոնացված գործողությունների բացակայության հետեւանքով ՀԴԲ-ի գործակալների տեսադաշտից դուրս մնացին ահաբեկչության որոշ հետքեր եւ ծրարների առաքման հետ կապված ինչ-ինչ մանրամասնություններ: Նյու Յորքում եւ Նյու Ջերսիում մանրէակիր ծրարների բազմացումն ամերիկացիներին դրդեց դաշնային իշխանություններին, այդ թվում ՀԴԲ-ին մեղադրել դանդաղկոտության եւ անարդյունավետ աշխատանքի մեջ: Անցյալ շաբաթ ՀԴԲ-ի տնօրեն Ռոբերտ Մյուլլերը խոստովանեց, որ «սխալներ» են թույլ տրվել NBC-ի գլխավոր հաղորդավարին ուղարկված ծրարի հետազոտման գործում:

Ինչպես նշում է «Ֆիգարո» թերթը, քիմիական եւ մանրէական հարձակումներից պաշտպանվելը երբեք էլ ԱՄՆ-ի ազգային գերակայությունների թվում չի եղել: Ամերիկացիներն իրենց խոցելիությունը գիտակցեցին միայն սեպտեմբերի 11-ի դեպքերից հետո: Ներկայումս ծրարների եւ մարդկանց հետազոտություններով զբաղվող ամերիկյան լաբորատորիաները գերբեռնված են: Ատլանտայի վարակիչ հիվանդությունների կանխման ու բացահայտման կենտրոնի գեներատորները գերլարվածությունից արդեն 2 անգամ խափանվել են:

Հանրային առողջապահության ղեկավար աշխատողներն անցյալ օրը դատապարտեցին Ջորջ Բուշի վարչակազմի վերաբերմունքը եւ մեկ մլրդ դոլար պահանջեցին հիվանդանոցների ու լաբորատորիաների համար, մինչդեռ Բուշը 300 մլն է առաջարկում: Բուշի վարչակազմը որոշել է Կոնգրեսի հատկացրած 1,5 մլրդ դոլարն օգտագործել հիմնականում «Սիպրո» հակաբիոտիկների եւ ծաղկախտի պատվաստանյութերի արտադրության նպատակով: Մասնագետները չեն բացառում, որ պատվաստանյութերն այնքան էլ արդյունավետ չլինեն, քանի որ ահաբեկիչները կարող են առավել դիմացկուն մանրէներ մշակած լինել:

Վաշինգտոնի վարչակազմը բազմաթիվ սխալներ թույլ տվեց նաեւ հանրային տեղեկատվության ապարեզում՝ խուճապի մատնելով բնակչությանը: Մարդիկ նախընտրում են թեկուզ վախեցնող, բայց վստահելի տեղեկություններ ստանալ, որպեսզի կամովին հակաբիոտիկներ ընդունեն կամ պատվաստումների ենթարկվեն: Ամերիկացիներն իշխանությունների հանդեպ վստահությունը կորցրին այն ժամանակ, երբ Ֆլորիդայում սիբիրախտի առաջին դեպքի հայտնաբերումից հետո առողջապահության նախարարությունը հայտարարեց, թե հիվանդը կարող էր վարակված լինել ջրից:

Պ. Ռ.

Թեժ կետեր

Իսրայելի զորքերը դուրս կգան Պաղեստինից մոտակա օրերին

Մ. Նահանգների խիստ եւ կտրուկ պահանջից հետո երեկ Իսրայելը հաղորդել է Պաղեստինին, որ մինչեւ այս շաբաթվա վերջ «Ցահալի» զորքերը դուրս կգան Պաղեստինից: Ըստ պաղեստինյան հաղորդագրությունների, երեկ «Ցահալի» տանկերը մտել են Ռամալլայի տարածքը, այնտեղ հիմնել ռազմական դիրքեր եւ ձերբակալել 10 պաղեստինցիների: Պաղեստինցի մեկ ոստիկան մահացել է, մյուսները՝ վիրավորվել:

Երեկ «Ցահալի» տանկերը Թուլ Քարեմում ավերել են Պաղեստինի ազատագրության ժողովրդական ճակատի հրամանատար Ռիադ Քարմի տունը: Նա մեղադրվում էր 5 հրեա իսրայելցիների սպանության մեջ, որոնցից երկուսն իրենց արաբ ընկերոջ կողմից հրավիրվել էին Թուլ Քարեմի ռեստորաններից մեկում համտես ունենալու: Թուլ Քարեմում երեկ գիշեր մահացել են երեք պաղեստինցիներ, իսկ 5-ը՝ վիրավորվել:

Ըստ հաղորդագրությունների, երեկ Հեբրոնում հրեա բնակիչների կրակոցից վիրավորվել են 6 պաղեստինցի բանվորներ: Պաղեստինի անվտանգության մարմինները Իսրայելից պահանջել են հետաքննություն սկսել, իսկ վերջինս խնդրել է պաղեստինյան ոստիկանության աջակցությունը ճիշտ վկայություններ ձեռք բերելու հարցում: Երեկ Մ. Նահանգների նախագահ Ջ. Բուշը հանդիպել է Իսրայելի արտգործնախարար Շ. Պերեսին եւ պահանջել իսրայելյան զորքերի անհապաղ դուրսբերումը Պաղեստինից: Բուշն ընդգծել է, որ ինքը խորապես անհանգստացած է, քանի որ ստեղծված իրավիճակը մեծ դժվարություն է պատճառում Մ. Նահանգներին՝ պահպանելու միջազգային կոալիցիան ահաբեկչության դեմ մղվող պայքարում: Մյուս կողմից, Իսրայելի արտգործնախարարի այցը Մ. Նահանգներ խորացրել է Իսրայելի կառավարության ճգնաժամային վիճակը: Արտգործնախարար Շ. Պերեսը մեղադրվում է կառավարության կողմից՝ «Ցահալի» զորքերի դուրսբերման հարցում Մ. Նահանգներին ցուցաբերած աջակցության համար: Հնչում են Պերեսի հրաժարականը պահանջելու եւ 90 օրվա ընթացքում նոր ընտրություններ կոչեր: Չնայած Իսրայելի արտգործնախարարի եւ վարչապետի միջեւ եղած տարակարծությանը, նրանց համագործակցությունն այս օրերին շարունակվում է, որի արդյունավետությունը, սակայն, կասկած է հարուցում կառավարության ներսում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Խաթաբը կօգնի թալիբներին

Չեչենական ելուզակային կազմավորումներից մեկի պարագլուխ էմիր Խաթաբը, թալիբների վարչակազմի հետ առկա պայմանավորվածության համաձայն, մարտիկներ կուղարկի Աֆղանստան: Լավատեղյակ աղբյուրներ վկայակոչելով՝ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ մարտիկների խումբը կազմված կլինի չեչեն կամավորներից, որոնք Աֆղանստանում կգլխավորեն գրոհայինների փոքր ջոկատներ: Չեչեն մարտիկների խմբում կընդգրկվեն 25 տարին լրացած եւ վստահելի անձինք: Խաթաբի 50 հոգանոց խմբի կորիզը կկազմեն Շամիլ Բասաեւի ջոկատի մարտիկները:

Արդեն որոշված է, որ Խաթաբն ամեն ամիս կամավորների ընտանիքներին տալու է 500-ական դոլար, իսկ կամավորի զոհվելու դեպքում՝ 10 հազար դոլար: Ըստ հավաստի աղբյուրների, 50 հոգանոց խումբն արդեն կազմված է: Սկզբում խումբը կմեկնի Բաքու, որտեղ չեչեն գրոհայիններին կդիմավորեն Խոջահմեդ Նուխաեւի եւ Զելիմխան Յանդարբիեւի մարդիկ: Ապա Թուրքիայում խմբին կդիմավորեն չեչեն գործարար Հուսեյն Մարաեւի ներկայացուցիչները: Արդեն երկու տարի Մարաեւի մոտ է բնակվում Շամիլ Բասաեւի եղբայր Շիրվանին: Վեդենոյում մարտերի ժամանակ Շիրվանին ողնաշարից ծանր վիրավորվել էր եւ բուժման նպատակով տեղափոխվել Թուրքիա: Չեչնիայում լուր էր տարածվել, թե նա զոհվել է: Այժմ Շիրվանի Բասաեւն ապաքինված է, ընտանյոք ապրում է Թուրքիայում եւ կատարում եղբոր առաջադրանքները:

Ջորջ Բուշը չի բացառում մանրէակիր ծրարների կապը «Ալ Ղաիդայի» հետ

Երեքշաբթի օրը Սպիտակ տան փոստում սիբիրախտի մանրէներ կրող ծրարների հայտնաբերումից հետո նախագահ Ջորջ Բուշը մամուլի համար հայտարարություն արեց, նշելով, որ Սպիտակ տան փոստային աշխատողները բուժզննումների են ենթարկվել եւ սիբիրախտով վարակված չեն: Նա հավաստեց, որ ինքը եւս վարակված չէ եւ հաջորդ օրը կգա աշխատանքի, քանի որ Սպիտակ տանն իրեն ապահով է զգում: Բուշը մասնավորապես հայտարարեց, որ ինքը չէր զարմանա, եթե պարզվեր, որ մանրէակիր ծրարները կապված են բեն Լադենի «Ալ Ղաիդա» կազմակերպության հետ:

Նույն օրվա երեկոյան նախագահ Բուշի ներկայացուցիչներն առաջին անգամ պաշտոնապես հայտարարեցին, որ ԱՄՆ-ում արձանագրված «սիբիրախտի դեպքերը, հավանաբար, կապված են սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունների հետ»: «Սպիտակ տանն այս վարկածը միանգամայն հավանական են համարում վաղուց», խոսնակ Արի Ֆլեյշերը: Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ սա «ամերիկացիների առաջին պաշտոնական հայտարարությունն է մանրէակիր ծրարների ահաբեկչական բնույթի վերաբերյալ»:

Միաժամանակ Արի Ֆլեյշերն ընդգծեց, թե առայժմ «վաղ է խոսել մանրէական գրոհներին ուրիշ պետությունների մասնակցության մասին»: Ռոյթերը նաեւ տեղեկացնում է, որ Կոնգրեսի շենքերից չորսը մի քանի շաբաթով փակվել են այնտեղ սիբիրախտի մանրէների հայտնաբերումից հետո: Այդ շենքերը ներսից մշակվելու են մանրէասպան գազով: Իսկ «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, Վաշինգտոնից ոչ հեռու գտնվող Հեմիլթոն քաղաքում (Նյու Ջերսիի նահանգ) արձանագրվել է սիբիրախտի ամենածանր տարատեսակի՝ թոքային սիբիրախտի դեպք. հիվանդացել է փոստի կին ծառայողներից մեկը:

ԱՄՆ-ում ծաղկախտի դեմ պատվաստանյութեր են պատրաստում

Ամերիկացիները չեն բացառում, որ ահաբեկիչները կարող են օգտագործել ոչ միայն սիբիրախտ, այլեւ ուրիշ վտանգավոր եւ մահացու հիվանդությունների հարուցիչներ: Ռիա գործակալությունը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ում արդեն պատրաստվում են դիմակայել ծաղկախտի հնարավոր համաճարակներին: Առողջապահության նախարար Թոմի Թոմփսոնը Կոնգրեսում կայացած լսումների ժամանակ հայտարարեց, որ երկրում արդեն 15,4 մլն չափաբաժին պատվաստանյութ է պատրաստվել ծաղկախտի դեմ: Ըստ որում, օգտագործելիս դրանց թիվը կարելի է հնգապատկել եւ ստանալ 77 մլն չափաբաժին: Հաղորդվում է նաեւ, որ կազմուպատրաստ վիճակում են 7 հազար բժշկ համաճարակաբաններ, որոնք անմիջապես կգործուղվեն ծաղկախտի հնարավոր համաճարակների վայրեր: ԱՄՆ-ում եւ մյուս զարգացած երկրներում ծաղկախտի դեմ բնակչության ընդհանուր պատվաստումները դադարեցվել էին 70-ական թթ.: Ներկայումս ամերիկացիների զգալի մասը պատվաստված չէ եւ անպաշտպան է այդ հիվանդության դեմ հանդիման:

Ջիհադը եւ բեն Լադենն այլեւս տեղ չունեն ինտերնետում

Իրականացվում է հախուռն «գրաքննություն»

Ինտերնետ համակարգչային ցանցում անաղմուկ, բայց հետեւողական հակաիսլամիստական գրոհ է սկսվել: Արդեն անհետացել են մի շարք էլեկտրոնային էջեր, որոնցում բացահայտ կամ քողարկված սրբազան պատերազմի՝ ջիհադի կոչ էր արվում եւ գովերգվում էին ահաբեկչական գործողությունները: Սեպտեմբերի 11-ի դեպքերից հետո հօդս ցնդեց այն առասպելը, թե «ինտերնետում կարելի է ամեն ինչ ասել»:

Գրոհը ծավալվել է միաժամանակ տարբեր երկրներում: Դրան մասնակցում են 3 խումբ անձինք: Առաջին խումբը կազմում են էլեկտրոնային էջերի հովանավորները, երկրորդ խմբում պետական իշխանություններն են (ոստիկանություն, արդարադատություն), իսկ երրորդում ինքնուրույն գործող համակարգչահենններն են: Ինչպես նշում է «Լիբերասիոն» թերթը, ընդհանուր առմամբ «գրաքննչական» այս գրոհն իրականացվում է հախուռն եւ իրավաբանական անորոշ շրջանակներում:

Ջիհադի կոչ անող եւ բեն Լադենին գովերգող ինտերնետային էջերի մեջ առավել հայտնի էին դեռ սեպտեմբերի 11-ից առաջ ստեղծված azzam.com-ը եւ qoqaz.net-ը, ինչպես նաեւ վերջինիս ազգային տարբերակները: Դրանք իսլամիստ արմատականներին ջիհադի նախապատրաստող յուրօրինակ ձեռնարկներ էին: Azzam.com-ը բեն Լադենի հոգեհայր Աբդուլլահ Ազզամի անունը կրող հրատարակչության էլեկտրոնային էջն էր: Օրեր դրա բրիտանացի հովանավոր «Սվիֆթ ինտերնետը» փակեց էջը: Իսկ երկրորդը՝ qoqaz.net-ը, ստեղծվել էր Կովկասի մահմեդականների պաշտպանության նպատակով՝ տարբեր լեզուներով: Այսօր մնում է դրա միայն ֆրանսերեն տարբերակը, որի հովանավորն ամերիկյան Միլֆորդ քաղաքում (Կոնեկտիկուտի նահանգ) գործող OLM ընկերությունն է: Վերջինս ասում է, թե էջն իր «անմիջական հաճախորդը» չէ, բայց հաճախորդներից մեկի ենթակապալառուն է: Սեպտեմբերի երկրորդ կեսին էջն անհետացել էր ինտերնետից, բայց օրեր կրկին հայտնվել է Աֆղանստանին նվիրված նյութերով:

Սեպտեմբերի 11-ից հետո ամերիկյան հովանավոր ընկերություններից շատերը փակել են մերժելի բովանդակությամբ էջերը: Սակայն տարբեր երկրներում այդ ընկերությունների պատասխանատվությունը նույնը չէ: Ֆրանսիայում 2000 թ. օգոստոսի 1-ին ընդունված օրենքը պարտավորեցնում է ինտերնետից հանել «բացահայտ անօրինական բովանդակությամբ էջերը»: Որեւէ փաստաբանի սպառնալիքը երբեմն բավարար է լինում էջը փակելու համար: Կողմնորոշվելը հաճախ դժվար է լինում: Ֆրանսիայում բեն Լադենին կամ թալիբներին գովերգելը մեծ հանցանք չի համարվում, բայց ջիհադի կոչ անող էջերն արդեն փակված են:

Հակաիսլամիստական պայքարում պետական իշխանություններին հետաքրքրում են «ջիհադամետ» էջերը, դրանց հեղինակները եւ ընթերցողները: Ըստ որում, նպատակը ոչ այնքան էջերի փակումն է, որքան հավանական ահաբեկչական ցանցերի բացահայտումը: Օրինակ, հոկտեմբերի սկզբներին Գերմանիայի դատարաններից մեկն ինտերնետային կենտրոններից պահանջեց արմատական համարվող 7 էջերի ընթերցողների տվյալները (հասցեները): Այդ էջերը սերտ կապի մեջ են qoqaz. net-ի հետ: Մեծ Բրիտանիայում անցյալ շաբաթ այս եղանակով ձերբակալվեց մի ենթադրյալ ահաբեկիչ:

Ինչ վերաբերում է համակարգչահեններին, նրանք իսլամիստական էջերի դեմ պայքարում են հիմնականում սեփական նախաձեռնությամբ: Չնայած համակարգչահենների միությունների (օրինակ՝ եվրոպական Chaos Computer Club-ի) հանդուրժողականության հորդորներին, համակարգչահեններից շատերը լայն արշավ են ծավալել թալիբների պաշտոնական էլեկտրոնային էջերի (afghanie.com եւ taleban.com) եւ այլ անհաճո նյութերի դեմ, որոնք շրջափակվում կամ աղճատվում են:

Պ. Ռ.

Վերջին խոսքը Աստծունն է

Գիրք-տարեգրություն, ուր նույնանում են անձի եւ ազգի ճակատագրերը

Սարը գլխի է ընկել, որ տիեզերքում ոչինչ չի կորչում. ձայնը, որ հնչում է, ձայնագրվում է: Սարը գլխի է ընկել նաեւ, որ ոչ միայն տիեզերքում ձայնագրվում, այլեւ տեսագրվում է ամենայն բան: Եվ ամենայն ինչ տիեզերքում երկակի բնույթ ունի, ասել է թե՝ երեւացող եւ աներեւույթ, տեսանելի եւ անտեսանելի: Աղոտն անտեսանելի է: Հոգին, որ չի երեւում, կյանք ու կենդանություն է տալիս, մարմինը, որ երեւում է, մեռնում է: Բոլոր երեւացող բաները մեռնում են՝ լեռները, ծովերը, աստղը, Արեւը, Լուսինը, ամենը: Մեռնում են իբրեւ այդպիսին: Մեզ համար, մարդկորեն մտածողներիս համար, կա երկու հավիտենություն՝ անցյալ եւ ապագա, մինչդեռ հավիտենությունն ինքնին Մեկն է, անբաժան, եւ անցյալ կոչվածին հասնելու համար ոչ թե հետ պիտի դառնանք, այլ առաջ պիտի վազենք:

Ահա այս եւ այսպես խորհեցի կարդալով գրական ընտանիքի անդամ, ազգային, հասարակական գործիչ Իլյիչ Բեգլարյանի «Խավարն ու լույսը, Աստված էր իմ հույսը» հերթական գիրքը: Իրավի, ոչ թե նա պատմում, նկարագրում է այն, ինչ մնացել է մտքի մեջ, ոչ թե վերակենդանացնում է հիշողությունը, այլ պարզապես տեսնում, լսում է այդ ամենն այնպես, ինչպես եղել են իրականում: Այդ ամենը տեսիլքի պես են գալիս ու երեւակվում: Սա նշանակում է, որ այս բոլորը տեսագրված, ձայնագրված են: Գրքում գործող հիմնական ուժը հավատն է՝ սիրո շաղախով: Խոսքն այն հավատի մասին է, որը շարժման մեջ է դնում մարդկային էությունը եւ հաստատում այն, ինչը չի երեւում: Ահա այս աստվածային կարգը տեսանելի է այս ստվարածավալ, ութ հարյուր էջանոց գեղարվեստափաստագրական գրքում: Ենթավերնագրեր, կանգառներ չկան, այլ կա միայն ընթացք, կա անկում եւ առա վերուսին թռիչք, կա չարի ու բարու հավիտենական կռիվ: Ճշմարտությունը կանաչ դաշտի նման չէ, այլ դժվարամատչելի լեռ է, որի երկնաքեր գագաթը հասնելու համար տառապանքի ուղի պիտի անցնես, պիտի մագլցես, ծնկներդ պիտի քերծես, թեկուզ արյունլվիկ լինելու գնով, պիտի բարձրանաս, այլապես կգահավիժես, կգլորվես կորստյան անդունդը: Եվ ամբողջ խնդիրն էլ այն է, որ ճշմարտությունը, որի մասին խոսվում է, ծագումով ու ծնունդով այս աշխարհից չէ, ուստիեւ, դեպի այն ընթացողը խոչընդոտի ու արգելքի է հանդիպում գրեթե ամեն քայլափոխի:

Ասածս բաների մեջ կհամոզվենք ընթացքում, իսկ այժմ տեսնենք ոդիսեւսյան այս ճամփորդության սկիզբը: Եվ քանի որ մի կյանքի պատմություն է, սկիզբը, բնականաբար ծննդավայրն է, հայրենական տունը. **«Մեր հին տունը գյուղամիջի փոքրիկ բլրի վրա էր կառուցած: Առաջին հայացքից այն թերակղզու տպավորություն էր թողնում, գյուղի կենտրոնից դեպի անտառ տանող ճանապարհի վրա: Աջից հսկայածավալ, ցամաքած լճի տեսք ունեցող տարածքն է, որի միջով Թալա գետն է հոսում, իսկ ձախից՝ Մեռածի յալ կոչվող բարձունքն է, որն իր թեւի տակն առած, պահում է այդ «թերակղզին»: Մեր տան պատշգամբում կանգնողին թվում է, թե դիմացի Ձամգայի սարը մի քանի մետրով ցածր է, քան մեր տունը: Իսկ ձախ նայելիս մի անսահմանություն է, կարծես վերջ չունի:**

Մեր տան մեծը Շողի տատն էր, որի տարիքը 100-ից ավելի էր, սակայն զարմանալի ճարպիկ կին էր եւ շատ էր սիրում ինձ շալակին դրած մեր բակում զբոսնել կամ, պատշգամբ բարձրանալով, իմ ուշադրությունը բեւեռել բնության հրաշալիքների՝ անտառի, օձի պես ֆշշացնելով գալարվող Թալա գետի, մեր տան դիմացի անվերջ ձգվող սարերի ու անծայրածիր դաշտավայրերի վրա: Ամենից շատ ինձ դուր էր գալիս մեր պատշգամբից առավոտյան դիտել սարը եւ լսել գետի ֆշշոցը, առանձնապես հաճելի էր այդ կողմից եկող զով քամին, որ կարծես գետի թերանից էր դուրս գալիս:

Հայրիկիս չեմ հիշում, բայց Շողի տատին, որին Մեծ Նան էի անվանում (նա հորս տատն էր, պապիս՝ մայրը), լավ եմ հիշում: Քանի Մեծ Նանը կար, մեր տանն ամեն ինչ լավ էր: Իմ մանկությունն էլ երջանիկ էր ընթանում: Տանը ես եւ մեծ եղբայրս էինք: Մայրս սովորաբար տանից առավոտյան վաղ էր դուրս գալիս»:

Ինչպես տեսնում ենք, երեւում է գրքի առաջին շողշողուն կերպարը, որ տատն է՝ Մեծ Նանը: Անխաթար բնությունից եւ Աստծո ազնվական Նանից է սերում լայնածավալ այս գրքի հեղինակը, որ հազար ու մի աղբյուրից ջուր է խմել, հազար ու մի գիրք է կարդացել, բարձրագույն կոչված կրթություն էլ է ստացել, բայց գալիս է Մեծ Նանի իջեւանյան զսարյուն բարբառով ասված մի արտահայտությունից. «Աստված վերեւից տենըմ ա»: Այս խոսքը տպավորվել, զորություն է հաղորդել երեխային: Հետո մեծացել եւ համոզվել է, որ դա ոչ թե միայն խոսք, այլ իրողություն է:

Բնության զավակը մի օր էլ ունայնություն է զգում, աշխարհը դատարկված տեսնում, երբ տանը չի գտնում մորը. նա ստիպված գնացել է քաղաք՝ կյանքի հոգսի հրամանով, գնացել է հիմնականում հանապազօրյա հաց հայթայթելու համար: Մայրը գնացել է, ի վերջո, տղաներն էլ պիտի գնան: Եվ ահա Մեծ հայրենականի կռվի դաշտից չվերադարձած Բեգլարյանց Գուրգենի կրտսեր որդին առաջինն է քաղաք մեկնում մոր հետքերով: Գիքոր է հիշեցնում, սակայն Գիքոր չէ: Իջեւանյան լեռները ձգվում, բարձրանում են նրա էության մեջ, քչքչում են սարերի զուլալ աղբյուրները, աստղերն ու արեւն առած է գյուղից գալիս քաղաք: Աստվածայինը չլիներ նրա մեջ, Գիքորի նման կործանվելու էր: Այո, ոչ թե բնության միջից, այլեւ բնությունը մեջն առած, ու նաեւ հոգեկան անհաշտությամբ, բայց եւ մոր կողքին լինելու մեծ ցանկությամբ է մտնում քաղաք: Իսկ քաղաքը սովոր չէ այս մաքրությանն ու անմիջականությանը: Քաղաքի համար սա մարդկային էության անսովոր տեսակ է:

Ընտանիքի, անձի հետ կապված անհանգստությունները գնալով վերածվում են ազգայինի, ազգային բնույթ են ստանում: Այս դեպքում արդեն անհատն անհատականություն է դառնում, ասել է թե՝ նույնանում են իր եւ իր ժողովրդի շահերը: Ազգի ճակատագիրը դառնում է անձինը: Իսկ երբ երկիր կա, ուր օրենքներ ու սկզբունքներ են գործում, ազգի լավագույն զավակներն արժանանում են ուշադրության: Իշխանությունները գտնում են պետության եւ ժողովրդի մարդուն եւ առաջ են քաշում: Գտան եւ գնահատեցին նաեւ Իլյիչ Բեգլարյանին: Բայց եւ եկան ժամանակներ, երբ անկախություն ձեռք բերելու գայթակղությունն ապրեց ազգը: Անկախության, ազատության ձգտումն այնքան ուժգին է, որ երբեմն մարդուն դուրս են բերում բանականության սահմաններից: Հայաստանն՝ իր ժողովրդով, իհարկե, հասավ իր դարավոր երազանքին, սակայն, ցավոք, ինչպես ասում են, արդյունքում երազը փշրված տեսավ:

Այս գիրքն ինքնախոստովանություն է: Թեեւ փշրված սրտով, բայց եւ հոգու աչքով տեսնում եւ նկարագրում է կալանքի տակ գտնված երկու տարվա ընթացքում կատարված անցուդարձը: Մինչեւ գրելը հեղինակն արցունքը թաքցնելիս է եղել մարդկանցից, բայց երբ սերունդներին գրավոր վկայություն ուզեց թողնել, բացեց ամբողջ ճշմարտությունը, մի բան, որ առանց արյան եւ արցունքի հնարավոր էլ չէ: Իսկ երբ արյունն ու արցունքն են խոսում, խոսքը ոչ թե օրվա, այլ դարերի արժեք է ձեռք բերում:

Այսքանից հետո դառնամ վաղեմի բարեկամիս ու եղբայրաբար ասեմ՝ այս ամենն անցած լինի, եղբայր, չլինեին երկրային այս տառապանքները, չէր ծնվի այս գիրքը, որ քո հոգեզավակն է: Դրա համար, սիրելիս, թանկ ես վճարել:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈՎՆԱԹԱՆ

ՆՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

Վահագն Հովնանյանը նոր մրցույթ է հայտարարում

«Սայաթ-Նովա» համահայկական մրցույթի համար, որն ավարտվեց վերջերս, ամերիկահայ գործարար եւ բարերար Վահագն Հովնանյանը տրամադրել էր 40 հազար ամերիկյան դոլար: Պարոն Հովնանյանը գոհ է մրցույթի կազմակերպումից եւ անցկացումից: Ոգեւորվելով այս իրողությամբ՝ մեր հայրենակիցը որոշել է ընդլայնել մշակութային իր գործունեությունը: ՀՀ մշակույթի նախարարությունն ու Վահագն Հովնանյանը տարածել են մի հայտարարություն, ըստ որի ստեղծվում է «Վահագն» անունով նոր մրցույթ: Այս անգամ մրցանակներ են տրվելու սահմանված 7 նոմինացիների համար, որոնցից յուրաքանչյուրին տրվելու է 5 հազարական ամերիկյան դոլար: Լավագույն ֆիլմի, կանացի լավագույն դերակատարման, տղամարդու լավագույն դերակատարման, կերպարվեստի լավագույն ստեղծագործության, գրական լավագույն ստեղծագործության, թատերական լավագույն ստեղծագործության եւ լրագրողական լավագույն հետաքննության (վերջին մեկ տարում հրապարակված հոդվածները պետք է ներկայացվեն) համար նյութերը մրցույթին կմասնակցեն 2002 թվականից: Հասարակական կազմակերպությունները կարող են ներկայացնել 3-ական ստեղծագործություն: Ընտրությունը կատարելու է մշակույթի նախարարության հանձնաժողովը: Մրցույթի անցկացման մյուս մանրամասները ճշտվում են: Ս. Գ.

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«16-19-րդ դարերի լեհահայ բժիշկներ»

Հետաքրքրական մի անձնավորություն է հոգեբույժ Հարություն Մինասյանը: 1992-99 թթ. նրա տնօրինած ու խմբագրած «Նարեկ» բժշկական թերթը ժամանակին աղմուկ բարձրացրեց... մերկ կանանց լուսանկարների տպագրությամբ: Միաժամանակ նա շարունակում է պատմաբանասիրական պրպտումներ կատարել: Երեւանի թիվ 11 պոլիկլինիկայում գտնվող իր կաբինետին կից նա բացել է հայկական բժշկության թանգարան, ուր ցուցադրվում են հազարավոր ցուցանմուշներ: Հրատարակության պատրաստ վիճակում են նրա երկու ուսումնասիրությունները հայկական բժշկական մամուլի եւ հայ հոգեբույժների մասին:

Եվ ահա ընթերցողի դատին է ներկայանում Հ. Մինասյանի ուսումնասիրությունների արդյունքներից առաջինը՝ «16-19-րդ դարերի լեհահայ բժիշկներ» գրքույկը: Խմբագիրն է բժշկական գիտությունների դոկտոր, Երեւանի պետական բժշկական համալսարանի եւ Մատենադարանի գիտաշխատող Ստելլա Վարդանյանը:

61 էջանոց գրքույկի նախաբանում խմբագիրը վեր է հանում այս աշխատության նշանակությունը՝ որպես կարեւոր ներդրում հայ բժշկագիտության պատմության ուսումնասիրման գործում: Բուն թեմային անցնելուց առաջ հեղինակը հարկ է համարել մի քանի էջով ներկայացնել Լվով եւ Կամենեց քաղաքների հայկական հիվանդանոցներն ու լեհահայ գաղթօջախում ստեղծված կամ թարգմանված բժշկական գրականությունը: Ապա Հ. Մինասյանը ներկայացնում է Լեհաստանում, մասնավորապես Լվով, Կրակով եւ Կամենեց քաղաքներում 16-19-րդ դարերում ապրած ու գործած թվով 29 հայազգի բժիշկների ու դեղագործների կենսագրությունները, գրելով նաեւ նրանց՝ գիտության, արհեստների ու արվեստների ամենատարբեր բնագավառներում ունեցած վաստակի մասին: Գրքույկի վերջում ցանկագրվել են հայազգի այս բժիշկներն ու դեղագործները: Կա նաեւ եռալեզու՝ հայերեն, ռուսերեն ու լեհերեն «Ամփոփում» ու օգտագործված 60 աղբյուրների ցուցակը: Հեղինակը նաեւ հարկ է համարել շատ հակիրճ տեղեկություններ հաղորդել Հայաստանի Հանրապետությունում այսօր գոյություն ունեցող բժշկական թանգարանների մասին:

Գրքույկում զետեղված են նաեւ ներկայացվող անձերի, ուշ միջնադարի բժշկությանն առնչվող գործիքների ու գործողությունների լուսանկարները:

Հեղինակի միջոցներով եւ 1000 օրինակ տպաքանակով տպագրված այս գիրքը նախատեսված է սփյուռքի, մասնավորապես, լեհահայ գաղթօջախի պատմության, հայ բժշկության պատմության հարցերով զբաղվողների, ինչպես նաեւ հետաքրքրասեր ընթերցողների համար:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Հույները դարձյալ պահանջում են

Բրիտանական թանգարանում արդեն 2 դար անընդմեջ պահվող հին հունական մարմարյա քանդակների տունդարձի հարցը դարձյալ արծարծվել է վերջերս, գրում է կիպրոսյան անգլիատառ «Սայփրս ուիքլի» շաբաթաթերթը: Թերթը նշում է, որ Հունաստանի մշակույթի նախարար Էվանգելոս Վենիզելոսը ելույթ ունենալով նշել է, որ այդ առնչությամբ միջազգային ճնշումներն ավելանալու են մինչեւ 2004 թվականը: Այդ թվին Հունաստանում տեղի ունենալիք օլիմպիական խաղերը հրաշալի առիթ են Հունաստանին վերադարձնելու 19-րդ դարում Օսմանյան կայսրությունում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան լորդ Էլգինի Անգլիա տեղափոխած քանդակները՝ թեկուզ երկարաժամկետ վարկի ձեւով: «Դրանց իրավական կարգավիճակի հարցը այժմ կարեւոր չէ», հայտարարել է նա, խոստանալով վարձահատույց լինել Բրիտանական թանգարանին՝ թույլատրելով կազմակերպել «միջազգային կարեւոր եւ հետաքրքիր ցուցահանդեսներ Անգլիայում»:

Մեծ Բրիտանիան տասնամյակներ շարունակ պնդել է, թե այդ քանդակները պատկանում են Բրիտանական թանգարանին, եւ վերադարձնելու մասին խոսակցություններն անհիմն են: «Մենք գոհ ենք, որ քանդակները ցուցադրվում են Բրիտանական թանգարանում, եւ առայժմ պաշտոնական ոչ մի նամակ չենք ստացել դրանք երկարաժամկետ վարկի ձեւով Հունաստանին տրամադրելու մասին», ասել է Բրիտանիայի մշակույթի նախարարության ներկայացուցիչը:

Ըստ թերթի տվյալների, Հունաստանն այժմ մի նոր թանգարան է կառուցում «Ակրոպոլիս» անվանումով, որը պատրաստ պետք է լինի մինչեւ 2004 թվի օլիմպիական խաղերը: Այնտեղ էլ հույները հույս ունեն ցուցադրելու իրենց հնագույն քանդակները:

Հ. Ծ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

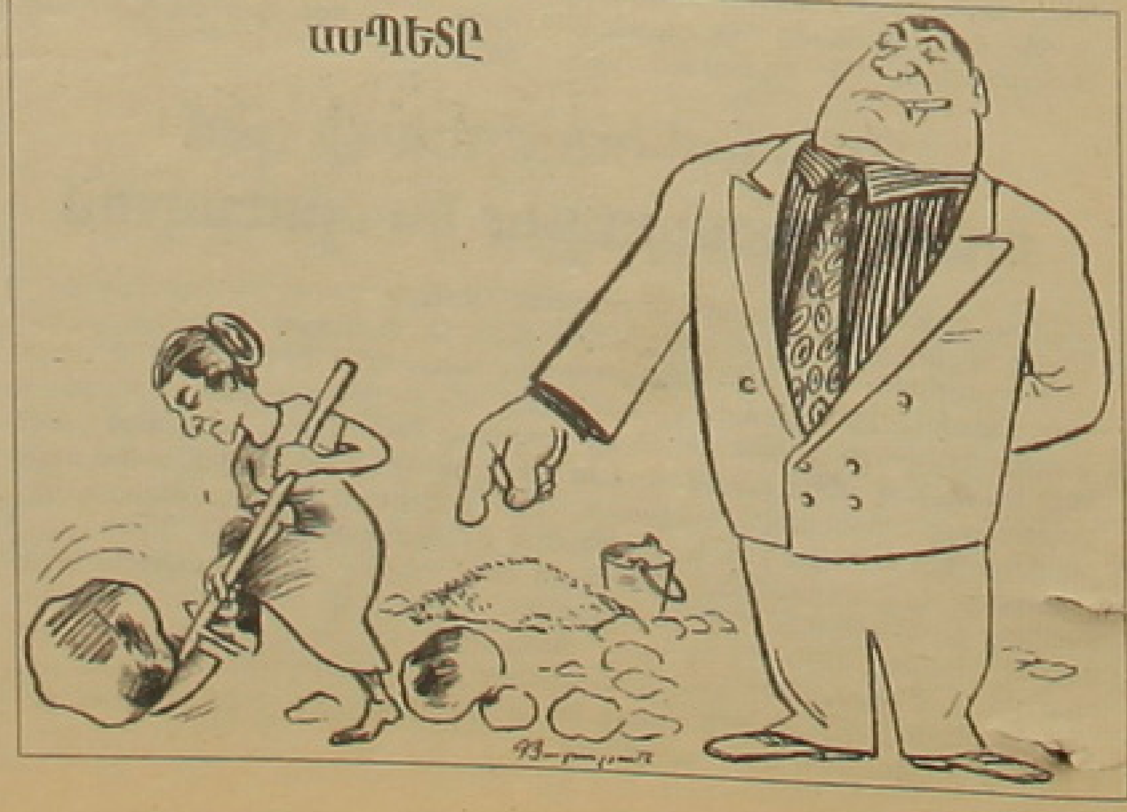

Մարզական

Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարում «E», «F», «G» եւ «H» խմբերում կայացան 5-րդ տուրի հանդիպումները, որոնք անվանեցին հաջորդ փուլի եւս հինգ մասնակիցների: Մադրիդի «Ռեալից» եւ «Սպարտայից» հետո հաջորդ փուլի ուղեգիր ձեռք բերեցին նաեւ «Յուվենթուսը», «Բայերը», «Բարսելոնը», «Մանչեսթր Յունայթեդը» ու «Բավարիան»:

Ալեքս Ֆերգյուսոնը հիացած է Վերոնի եւ Նիստելրոյի խաղով

«Սպարտակի» դարպասի բանալին վերջապես գտնվեց

«E» խմբում առաջին հաղթանակը տոնեց «Ռուզենբորգը», որը թիմին որոշակի հնարավորություններ է ընձեռում ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարին մասնակցելու համար: Իսկ խմբի առաջատար «Յուվենթուսը» հաջողությամբ լուծեց հաջորդ փուլ դուրս գալու խնդիրը, չնայած «Պորտոյի» հետ խաղում առաջինը գոլ բաց թողեց: Բրազիլացի Կրուժի խփած գոլին շուտով Դել Պյերոն պատասխանեց գոլով, իսկ ընդմիջումից հետո Մոնտերոյի եւ Տրեզեգեի խփած գնդակները ապահովեցին «Յուվենթուսի» հաղթանակը:

«F» խմբում չափազանց կարեւոր էր «Լիոն»-«Բարսելոն» հանդիպումը: Պայքարը շարունակելու համար դաշտի տերերին միայն հաղթանակ էր անհրաժեշտ: Սակայն արդեն խաղասկզբում «Լիոնը» մրցակցին զիջում էր 0-2 հաշվով: Ընդմիջումից հետո «Բարսելոնը» մեծ ուժերով նահանջել էր, իսկ «Լիոնը» անընդհատ գրոհում էր մրցակցի դարպասը: Ֆրանսիացիների ջանքերը տվեցին ցանկալի արդյունք. խաղավարտից մեկ րոպե առաջ հաշիվը հավասարվեց: Սակայն ավելացված ժամանակում «Բարսելոնն», այնուամենայնիվ, «պոկեց» հաղթանակը:

Կրկին անհաջող խաղաց «Ֆեներբախչեն»՝ կրելով 5-րդ անընդմեջ պարտությունը, ինչը հնարավորություն տվեց «Բայերին» նվաճելու հաջորդ փուլի ուղեգիրը:

«Լիլի» նկատմամբ հաղթանակը «Դեպորտիվոյին» հաջորդ փուլի ուղեգիր կպարգեւեր, սակայն դաշտի տերերը բավարարվեցին ոչ-ոքի արդյունքով: Իսկ ահա «Մանչեսթր յունայթեդը» «Օլիմպիակոսի» նկատմամբ հաղթանակի հասավ խաղի վերջին 11 րոպեներին խփելով 3 գնդակ: Այդ խաղում առաջինը կարող էին հաջողության հասնել հյուրերը: 24-րդ րոպեին Ալեքսանդրիսը մեն-մենակ հայտնվեց Ֆաբյեն Բարտեզի դիմաց, եւ միայն պաշտպան Լորան Բլանի անձնուրաց խաղն անգլիացիներին փրկեց վերահաս գոլից: 2-րդ խաղակեսն անցավ դաշտի տերերի առավելությամբ: 64-րդ րոպեին Նիստելրոյին վայր գցելու համար նշանակվեց 11 մ հարված, սակայն տուժողը չկարողացավ այն իրացնել. դարպասապահ Էլեֆթերոպուլոսը կռահեց հարվածի ուղղությունը: Բայց նա էլ անկարող էր փրկել դրությունը, երբ 79-րդ րոպեին փոխարինման դուրս եկած Սոլշերը մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դեմ, խաբս տվեց նրան եւ գնդակն ուղարկեց դարպասը: 88-րդ րոպեին Գիգզը 2-րդ գնդակը խփեց, իսկ ավելացված ժամանակում աչքի ընկավ Նիստելրոյը: Բնականաբար, «Մանչեսթր յունայթեդի» գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը գոհ էր իր տղաների խաղից: Նա հատկապես նշեց Վերոնի հոյակապ խաղը, իսկ լավագույն ֆուտբոլիստ անվանեց Նիստելրոյին:

«H» խմբում հանդես եկող «Սպարտակը» հյուրընկալել էր «Սպարտային»: Վերջինիս համար խաղն այլեւս ոչ մի նշանակություն չուներ: Գուցե դրանով էլ պետք է բացատրել գրանցված ոչ-ոքի արդյունքը եւ հյուրերի պասիվ խաղը: Ամեն դեպքում, «Սպարտակը» դեռ հնարավորություն ունի գրավելու 3-րդ տեղը, քանի որ «Ֆեյենոորդը» զիջեց «Բավարիային»: Հոկտեմբերի 31-ին Հոլանդիայում մրցակիցների միջեւ կայանալիք խաղն էլ կվճռի, թե թիմերից ո՞ր մեկը կմասնակցի ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարին:

Խաղերի արձանագրություններից

«E» խումբ

«Ռուզենբորգ»-«Սելթիկ»՝ 2-0 (2-0)

Բրատբակ (19, 36)

«Յուվենթուս»-«Պորտո»՝ 3-1 (1-1)

0-1՝ Կրուժ (13), 1-1՝ Դել Պյերո (32), 2-1՝ Մոնտերո (47), 3-1՝ Տրեզեգե (73)

«F» խումբ

«Ֆեներբախչե»-«Բայեր»՝ 1-2 (1-2)

0-1՝ Շնայդեր (21), 0-2՝ Կիրստեն (34), 1-2՝ Դերելիօղլու (40)

«Լիոն»-«Բարսելոն»՝ 2-3 (0-2)

0-1՝ Կլյույվերտ (8), 0-2՝ Ռիվալդո (17), 1-2՝ Պեգի (66), 2-2՝ Կարյեր (89), 2-3՝ Լոպես (90)

«G» խումբ

«Դեպորտիվո»-«Լիլ»՝ 1-1 (1-1)

1-0՝ Տրիստան (14) «Շեյրու (20՝ 11 մ)

«Մանչեսթր Յունայթեդ»-«Օլիմպիակոս»՝ 3-0 (0-0)

Սոլշեր (79), Գիգզ (88), Նիստելրոյ (90)

«H» խումբ

«Սպարտակ»-«Սպարտա»՝ 2-2 (2-1)

1-0՝ Ռոբսոն (4), 1-1՝ Հոլուբ (29), 2-1՝ Բեսչաստնիխ (34), Բաբնիչ (90)

«Բավարիա»-«Ֆեյենոորդ»՝ 3-1 (2-1)

1-0՝ Կուֆուր (12), 1-1՝ Էլմանդեր (25), 2-1, 3-1՝ Սանտա-Կրուզ (30, 90)

«E» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Յուվենթուս	5	3	2	0	8-4	11
2. Պորտո	5	2	1	2	6-5	7
3. Սելթիկ	5	2	0	3	4-8	6
4. Ռուզենբորգ	5	1	1	3	4-5	4

«F» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բարսելոն	5	4	0	1	11-5	12
2. Բայեր	5	4	0	1	8-5	12
3. Լիոն	5	2	0	3	6-7	6
4. Ֆեներբախ.	5	0	0	5	3-11	0

«G» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մանչեսթր Յ	5	3	0	2	9-5	9
2. Դեպորտիվո	5	2	3	0	9-7	8
3. Լիլ	5	1	2	2	6-6	5
4. Օլիմպիակ.	5	1	1	3	5-11	4

«H» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Սպարտա	5	3	2	0	10-2	11
2. Բավարիա	5	3	2	0	13-5	11
3. Ֆեյենոորդ	5	0	2	3	5-13	2
4. Սպարտակ	5	0	2	3	6-14	2

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Արմեն Պետիկյանը համալրեց «200-ի ակումբի» շարքերը

Առաջնության 20-րդ տուրում «Միկայի» ավագ Արմեն Պետիկյանը հաճելի հոբելյան նշեց. «Շիրակի» հետ հանդիպումը ՀՀ առաջնություններում նրա անցկացրած 200-րդ խաղն էր: Նա 13-րդ ֆուտբոլիստն է, որին հաջողվում է հասնել 200 խաղի սահմանագիծը՝ ընդգրկվելով խորհրդանշական «200-ի ակումբի» կազմում: Պետիկյանն իր 200 խաղերն անց է կացրել 3 թիմերի կազմերում: 1992-96/97 թթ. նա հանդես է եկել ՀՄՄ-ում՝ անցկացնելով 98 խաղ: 96/97 թթ. մրցաշրջանում ՀՄՄ-ում 2 խաղ անցկացնելուց հետո Արմեն Պետիկյանը տեղափոխվեց «Երեւան», որի կազմում հանդես եկավ մինչեւ 1999 թ. ներառյալ: «Երեւանում» նա ստացավ իր անդրանիկ պարգեւները՝ մեկ ոսկե եւ երկու բրոնզե մեդալներ, ընդհանուր առմամբ թիմում անցկացնելով 62 խաղ: «Երեւանի» լուծարումից հետո նա իր մի քանի նախկին թիմակիցների հետ տեղափոխվեց «Միկա», այստեղ էլ շարունակելով կայուն ելույթները՝ դառնալով պաշտպանության հենասյունը: Ուստի պատահական չէ, որ հենց նրան է վստահվել թիմի ավագի թեւկապը: Այսօրվա դրությամբ Պետիկյանը «Միկայի» կազմում անցկացրել է 40 խաղ:

ՀՀ առաջնություններում առաջինը արարատցի Հովակիմ Հովակիմյանն է անցկացրել 200-րդ հանդիպումը: Դա անցյալ մրցաշրջանի մեկնարկային տուրի «Արարատ»-«Կիլիկիա» մրցախաղն էր: Մրցաշրջանի ավարտին 200 խաղի սահմանագիծը հատած ֆուտբոլիստների թիվը հասավ 9-ի: Ընթացիկ մրցաշրջանում նման ցուցանիշի հասան եւս 4 ֆուտբոլիստներ՝ Վարազդատ Ավետիսյանը, Սեւադա Արզումանյանը, Մկրտիչ Հովհաննիսյանն ու Արմեն Պետիկյանը: Մինչ առաջնության ավարտը «200-ի ակումբը» կարող են համալրել նաեւ Տիգրան Հովհաննիսյանը («Սպարտակ»)՝ 199 խաղ, Հարություն Աբրահամյանը («Սպարտակ») եւ Հայկ Հարությունյանը («Փյունիկ»)՝ 196-ական, Նորայր Հոխոյանը («Սպարտակ»)՝ 194:

«200-ի ակումբի» կազմն այսպիսին է.

1. Հովհաննես Թահմազյան	«Շիրակ»	230
2. Գրիգոր Մկրտչյան	«Միկա»	228
3. Հովակիմ Հովակիմյան	«Արարատ»	227
4. Սամվել Նիկոլյան	«Լեռնագործ»	217
5. Գագիկ Մարգարյան	«Շիրակ»	215
6. Արթուր Պետրոսյան	«Շիրակ»	214
7. Վարազդատ Ավետիսյան	«Փյունիկ»	213
8. Վահրամ Հովհաննիսյան	«Լեռնագործ»	210
9. Տիգրան Գասպարյան	«Արարատ»	207
10. Սեւադա Արզումանյան	«Զվարթնոց»	205
11. Մկրտիչ Հովհաննիսյան	«Բանանց»	201
12. Հակոբ Արտոյան	«Շիրակ»	200
13. Արմեն Պետիկյան	«Միկա»	200

Ավանեսյանն արդյունավետության ռեկորդի հեղինակ

Ընթացիկ առաջնությունում «Զվարթնոցի» կազմում արդյունավետ խաղով կրկին աչքի է ընկնում Մհեր Ավանեսյանը: Վերջին չորս խաղերում նա դաշտից չի հեռանում առանց գոլի՝ 6 անգամ գրավելով մրցակիցների դարպասները: Վերջին խաղում «Արարատի» դարպասը խփած գնդակը ոչ միայն թիմին կարեւոր 3 միավոր պարգեւեց, այլեւ հնարավորություն տվեց Ավանեսյանին դառնալու «Զվարթնոցի» լավագույն ռմբարկուն մեկ մրցաշրջանի արդյունքով: Մհերի հաշվին ներկայում գրանցված է 12 գոլ եւ այս ցուցանիշով նա գերազանցեց 1999 թ. Արթուր Քոչարյանի եւ 2000 թ. Սարգիս Նազարյանի ցույց տված արդյունքը (11-ական գնդակ): Նշենք, որ ընթացիկ առաջնությունում մեկ մրցաշրջանի ռեկորդակիրը փոխվել է նաեւ «Դինամոյում»:

Ընթերցողներին ներկայացնում ենք առաջնության մասնակից թիմերի ռեկորդակիրներին՝ մեկ մրցաշրջանում խփած գոլերի քանակով: Ուշադրություն դարձրեք այն հանգամանքին, որ գրանցված ցուցանիշները բավական բարձր են եւ դրանք գերազանցելը ներկա պայմաններում չափազանց դժվար է, մանավանդ որ ֆուտբոլիստներն ընդամենը 22 խաղ են անցկացնում: Իսկ ռեկորդները մեծամասամբ գրանցվել են 1992 թ.՝ ՀՀ անդրանիկ առաջնությունում, որտեղ թիմերից յուրաքանչյուրը 34 խաղ է անցկացրել: Բացի այդ էլ թիմերի խաղամակարդակների խիստ տարբերության պատճառով բավական բարձր էր առաջնության արդյունավետությունը:

Արսեն Ավետիսյան	«Փյունիկ»	39	1994 թ.
Վահե Յաղմուրյան	«Արարատ»	38	1992 թ.
Աշոտ Բարսեղյան	«Բանանց»	34	1992 թ.
Հենրիկ Բերբերյան	«Կոտայք»	25	1994 թ.
Հովհաննես Թումբարյան	«Սպարտակ»	24	1993, 95/96 թթ.
Պետիկ Գեւորգյան	«Միկա»	23	1992 թ.
Վարդան Ղազարյան	«Լեռնագործ»	20	1992 թ.
Գրիգոր Գրիգորյան	«Շիրակ»	19	1992 թ.
Մհեր Հովհաննիսյան	«Լոռի»	17	1992 թ.
Մհեր Ավանեսյան	«Զվարթնոց»	12	2001 թ.
Արթուր Ղահրամանյան	«Ղարաբաղ»	12	1993 թ.
Գալուստ Պետրոսյան	«Դինամո»	7	2001 թ.

Իսպանացիներն ավելի ուժեղ էին

Ֆուտբոլի ՀՀ պատանեկան հավաքականը (մինչեւ 19 տարեկաններ) Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի 3-րդ հանդիպումն անցկացրեց: Մեր ֆուտբոլիստները Իսպանիայում 0-6 հաշվով զիջեցին տանտերերին: Վաղը մրցակիցները միմյանց հետ 2-րդ անգամ կհանդիպեն: Հիշեցնենք, որ մինչ այդ հայ պատանիները 2 խաղ էին անցկացրել Շվեյցարիայում, որտեղ 0-4 եւ 1-3 հաշվով պարտվել էին շվեյցարացիներին:

Սաուդյան Արաբիան աշխարհի առաջնության մասնակից

Ավարտվեց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ասիական գոտու ընտրական մրցաշարը: Չինաստանի հավաքականից հետո եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեցին նաեւ Սաուդյան Արաբիայի ֆուտբոլիստները, որոնք սեփական հարկի տակ 4-1 հաշվով հաղթեցին Թաիլանդի հավաքականին: «Ա» խմբում ուղեգրին հավակնում էր նաեւ Իրանի հավաքականը, որին Բահրեյնի ընտրանու հետ արտագնա խաղում միայն հաղթանակ էր անհրաժեշտ: Սակայն դաշտի տերերն իրանցիներին հաջողության հասնելու ոչ մի հույս չթողեցին՝ հաղթելով 3-1 հաշվով:

«Բ» խմբում ուղեգիրը ժամկետից շուտ նվաճած Չինաստանի հավաքականը հյուրընկալվելիս 0-1 հաշվով զիջեց ուզբեկներին, իսկ Արաբական Միացյալ էմիրությունների թիմը սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի (2-2) խաղաց Օմանի ֆուտբոլիստների հետ: Դա էլ բավական էր, որպեսզի ԱՄԷ հավաքականը խմբում գրավի 2-րդ տեղը: Այժմ Իրանի եւ ԱՄԷ հավաքականները հոկտեմբերի 25-ին եւ 31-ին միմյանց միջեւ կայանալիք երկու հանդիպումների արդյունքով կորոշեն այն թիմին, որը նոյեմբերին աշխարհի առաջնության ուղեգրի համար կմրցի Իռլանդիայի հավաքականի հետ:

Սաուդյան Արաբիայի հավաքականը դարձավ աշխարհի առաջնության 22-րդ մասնակիցը: 2002 թ. Ճապոնիայում եւ Հարավային Կորեայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում հանդես կգան աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Ֆրանսիայի, կազմակերպիչ երկրների, Ռուսաստանի, Պորտուգալիայի, Դանիայի, Շվեդիայի, Լեհաստանի, Խորվաթիայի, Իսպանիայի, Իտալիայի, Անգլիայի, Արգենտինայի, Կոստա Ռիկայի, ԱՄՆ-ի, Չինաստանի, Սաուդյան Արաբիայի, Կամերունի, Թունիսի, Հարավաֆրիկյան Հանրապետության, Սենեգալի եւ Նիգերիայի հավաքականները: Մնացած 10 ուղեգրերի տերերը հայտնի կդառնան նոյեմբերին: Դեկտեմբերի 1-ին կկայանա աշխարհի առաջնության մասնակիցների վիճակահանությունը, որը 32 հավաքականներին կընդգրկի 8 խմբերում:

Մրցաշարային աղյուսակներ

«Ա» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Սաուդյան Արաբիա	8	5	2	1	17-8	17
2. Իրան	8	4	3	1	10-7	15
3. Բահրեյն	8	2	4	2	8-9	10
4. Իրաք	8	2	1	5	9-10	7
5. Թաիլանդ	8	0	4	4	5-15	4

«Բ» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չինաստան	8	6	1	1	13-2	19
2. ԱՄԷ	8	3	2	3	10-11	11
3. Ուզբեկստան	8	3	1	4	13-14	10
4. Քաթար	8	2	3	3	10-10	9
5. Օման	8	1	3	4	7-16	6

Ասպարեզում վետերաններն են

Իտալական Արկո քաղաքում ընթանում է վետերան շախմատիստների աշխարհի առաջնությունը կանանց եւ տղամարդկանց միջեւ, որոնց տարիքը գերազանցում է 60-ը: Մրցաշարն անցկացվում է շվեյցարական մրցակարգով, 11 տուրով: Արդեն կայացել է 5 տուր: Տղամարդկանց մրցաշարում 4,5-ական միավորով առաջատարի դերը ստանձնել են Խոլմովը, Կլովանը, Ռոսենը եւ Վասյուկովը: Կանանց մրցավեճում առջեւից են ընթանում ռուսաստանցիներ Ծաքալիբեկովան եւ Ստրելնիկովան, որոնք վաստակել են 4-ական միավոր:

ԱԶԳ

օրվա հետքերով

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Ռմբահարումներից երեկ սպանվել են 93 խաղաղ բնակիչներ

Պակիստանում Թալիբանի դեսպան Աբդուլ Սալեմ Զաեեւֆը երեկ Իսլամաբադում հայտարարել է, որ ոչ մի դեպքում, եթե նույնիսկ հողին հավասարվի Աֆղանստանը, չեն հանձնի Ուսամա բեն Լադենին: Թալիբանի կառավարության նախարարներից մեկը հայտարարել է, որ ցամաքային պատերազմ սկսելու դեպքում ԱՄՆ-ը կկորցնի ավելի շատ զինվորներ, քան ժամանակին կորցրեց ԽՍՀՄ-ը Աֆղանստանում:

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերն ասել է, որ ռմբահարումները կդադարեցվեն բեն Լադենին հայտնաբերելուց եւ դատարանի առաջ կանգնեցնելուց հետո: Ըստ Բլերի, ռմբահարումների ժամանակ անհնար է խուսափել խաղաղ բնակչության զոհերից: Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությունը երեկ հաղորդեց, որ ամերիկա-բրիտանական օդուժը հերթական անգամ սխալվել է. Ղանդահարից մի քանի մղոն հեռու գտնվող աֆղանական գյուղի ռմբահարումը խլել է 93 խաղաղ բնակիչների կյանք, ավելի քան 40-ը վիրավորվել են:

Օր-օրի սաստկացող ռմբահարումներին զուգահեռ Վաշինգտոնում շարունակում են գծագրել Աֆղանստանի ապագա կառավարության կազմը: Ամերիկացիները գտնում են, որ Աֆղանստանի նոր կառավարության կազմը պետք է լինի կոալիցիոն, որի կորիզը կկազմեն «ռոյալիստները»՝ ի դեմս նախկին թագավոր, 87-ամյա Մոհամադ Զահիր Շահի, Աֆղանստանի էթնիկ ներկայացուցիչները՝ փուշտուներ, տաջիկներ, ուզբեկներ, հեզարեցիներ, քաղաքագետները, արտերկրում բնակվող աֆղանները եւ Թալիբանի քաղաքական առաջնորդները: Թե ովքեր են քաղաքական առաջնորդները, ինչով են տարբերվում ոչ քաղաքական առաջնորդներից, կարելի է միայն ենթադրել: Իր հերթին Պակիստանը, որի անմիջական աջակցությամբ եւ ԱՄՆ ֆինանսական օժանդակությամբ իշխանության է բերել Թալիբանին, անընդունելի է համարում Աֆղանստանում դրածո որեւէ կառավարություն՝ ակնարկելով, որ տեղական իշխանությունը Թալիբանն է: Վերջին հարցումների համաձայն՝ պակիստանցիների 83 տոկոսը շարունակում է համակրել բեն Լադենին եւ Թալիբանին: Համեմատության համար նշենք, որ Պակիստանի նախագահ Մուշարաֆին աջակցում է բնակչության 52 տոկոսը:

Թ.Հ.

ԵՎՐԱԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը կրկին նախապայման է Թուրքիայի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եվրախորհրդարանում Թուրքիայի վերաբերյալ զեկույցի մեջ այնուամենայնիվ տեղ է գտել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման կետը: Ինչպես գրում է թուրքական «Հյուրիեթ» թերթը, այսօր Եվրախորհրդարանում Թուրքիայի վերաբերյալ զեկույցում մեծ քանիերով հաջողվել է մտցնել նաեւ կետ Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ: Ֆրանսիացի պատգամավոր Ալեն Լամասուրի կազմած զեկույցում տեղ է գտել նաեւ «կոչ ենք անում Թուրքիային՝ ընդունել 1915 թ-ի Հայոց ցեղասպանությունը» նախադասությունը: Իսկ Ֆրանսիայի ներքին գործերի նախկին նախարար Շառլ Պասկուայի կազմած փոփոխված առաջարկում կոչ է արվում Թուրքիային՝ Հայաստանի հետ քաղաքական եւ դիվանագիտական երկխոսություն սկսել: Լամասուրն հայտարարել է, որ փոփոխված առաջարկի չընդգրկման համար մեծ պայքար էր ծավալվել: «Հյուրիյեթը» հիշեցնում է, որ դեռ անցյալ տարի եվրախորհրդի զեկույցում, որը կազմվել էր ֆրանսիացի պատգամավոր Ֆիլիպ Մորիյոնի կողմից, վերջին պահին փոփոխություն մտցվեց, որի համաձայն կրկին կոչ էր ուղղվում Թուրքիային՝ ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը:

Մոսկվայում սպանվել է արձանագետ Յուրի Գրիգորյանը

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայում չորեքշաբթի գիշերը սպանվել է Լենինգրադյան կայարանատան արձանագետ Յուրի Գրիգորյանը: Վարձու մարդասպանը 40-ամյա Յուրի Գրիգորյանին գնդակահարել է Նովոլեսնայա փողոցում հոկտեմբերի 23-ի կեսգիշերին: Գրիգորյանը վախճանվել է գլխի երեք հրազենային վերքերից: Քննիչները ենթադրում են, որ սպանությունը պատվիրված է բնույթ ունի: «Ինտերֆաքսի» համաձայն, կատարվում է հետաքննություն:

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

Բագրատ Ասատրյանի «Բագրատ Ասատրյան» անհատական ձեռնարկությունը՝ գրանցված Արաբկիրի շրջանի պետռեգիստրում, գրանցման վկայական՝ N 01Ա023491, գրանցման համար՝ 264.020.02426: Պարտատերերին 2 ամսվա ընթացքում դիմել լուծարման հանձնաժողով: Հեռ.՝ 233811

UNIFEM United Nations Development Fund for Women

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ICHD ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

undp United Nations Development Programme

Միավորված ազգերի կանանց զարգացման հիմնադրամը (ՅՈՒՆԻՖԵՄ) իրականացնում է «Կանայք հանուն հակամարտությունների կարգավորման եւ խաղաղության հաստատման Հարավային Կովկասում» տարածաշրջանային ծրագիրը: ՅՈՒՆԻՖԵՄ-ը եւ Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիան հրավիրում են մասնակցելու ծրագրի շրջանակներում կազմակերպվող «Ժամանակակից հասարակության գենդերային հիմնահարցերը» 3-օրյա սեմինար-դասընթացներին:

Սեմինարը տեղի կունենա Երեւանում՝ ս/թ նոյեմբերի 28-30-ը: Սեմինարին կմասնակցեն պետական մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների, ակադեմիական շրջանակների եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, որոնք զբաղվում են տարածաշրջանային հակամարտությունների կարգավորման հիմնախնդիրներով եւ/կամ կարող են նպաստել Հարավային Կովկասում հակամարտությունների կարգավորման եւ խաղաղության հաստատման գործընթացներում կանանց դերի բարձրացմանը: Սեմինարի ընթացքում կուսուցանվեն ժամանակակից հասարակության գենդերային հիմնախնդիրների վերլուծության, ռազմավարության ընտրության եւ գործունեության տեսություններ, մեթոդներ եւ գործնական հմտություններ:

Սեմինարին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ ս/թ նոյեմբերի 10-ը պետք է դիմեն Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիա հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Տիգրան Մեծի 4, 4-րդ հարկ, 40 սենյակ: Սեմինարի մասնակիցների թիվը սահմանափակ է: Մասնակիցներն ընտրվելու են մրցութային հիմունքներով մինչեւ ս/թ նոյեմբերի 15-ը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիա՝ հետեւյալ հեռախոսահամարով. (374 1) 581583 կամ էլեկտրոնային փոստով aawue@arminco.com:

UNIFEM United Nations Development Fund for Women

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ICHD ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

undp United Nations Development Programme

Միավորված ազգերի կանանց զարգացման հիմնադրամը (ՅՈՒՆԻՖԵՄ) իրականացնում է «Կանայք հանուն հակամարտությունների կարգավորման եւ խաղաղության հաստատման Հարավային Կովկասում» տարածաշրջանային ծրագիրը: ՅՈՒՆԻՖԵՄ-ը եւ Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոնը հրավիրում են մասնակցելու ծրագրի շրջանակներում կազմակերպվող «Հակամարտությունների կարգավորում» 4-օրյա սեմինար-դասընթացներին:

Սեմինարը տեղի կունենա Երեւանում՝ ս/թ նոյեմբերի 13-16-ը: Սեմինարին կմասնակցեն պետական մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների, ակադեմիական շրջանակների եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, որոնք զբաղվում են կանանց հիմնախնդիրներով եւ/կամ կարող են նպաստել Հարավային Կովկասում հակամարտությունների կարգավորման եւ խաղաղության հաստատման գործընթացներում կանանց դերի բարձրացմանը: Սեմինարի ընթացքում կուսուցանվեն առօրյա կյանքում, աշխատանքային հարաբերություններում, ինչպես նաեւ քաղաքական կամ միջազգային հարաբերություններում ստեղծված հակասությունների վերլուծության, ռազմավարության ընտրության եւ գործունեության տեսություններ, մեթոդներ եւ գործնական հմտություններ:

Սեմինարին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ ս/թ նոյեմբերի 1-ը պետք է դիմեն Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոն հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Սայաթ-Նովա 19 («Անի Պլազա» հյուրանոց, բիզնես հարկ): Սեմինարի մասնակիցների թիվը սահմանափակ է: Մասնակիցներն ընտրվելու են մրցութային հիմունքներով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոն հետեւյալ հեռախոսահամարներով. (374 1) 582638, 527082, 528321, կամ էլեկտրոնային փոստով agulstyan@ichd.org: Պատասխանատու՝ Արմեն Գալստյան:

ARMENTEL

«Արմենտելի» բաժանորդներին

«Արմենտելը» տեղեկացնում է իր բաժանորդներին, որ սույն թվականի հոկտեմբերի 22-ից բացվել է Գյումրի քաղաքի E 10 Alcatel թվային կայանի միջազգային ելքը:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2001 թ. հոկտեմբերի 24-ի առեւտրային նստաշրջան

ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԼ... ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Հապ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: լավագույն գին Best price	միջ. կշռ. գին Avg. price	քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	միջ. կշռ. գին Avg. price	քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	առավ. գին Day high	միջ. կշռ. գին Avg. price	փոփ.% Avg%	ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ԱՐԴՎԻՆ ԷԼ.ՄԵԽ.ԳՆ (ՎԱՆԱՁՈՐ)	ARDV	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,500.0	1,500.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՍՏԵՎԼՈՄԱՇ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B	700.0	700.0	35	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B	91.0	90.5	160	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻՉ	AVTB	B	700.0	700.0	20	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ ԳՆ	AVTM	B	300.0	300.0	1	-	-	-	-	-	-	-	-
ԲՀԵՍ-ՊԼԱԶՄԱ	BHSP	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆ. ԳՆ	CHGG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՏՐ. ՄՆԿ	DAJK	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. ԳՆ	DBJG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. ՀՆ	DJAH	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԶՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B	400.0	400.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷԼԵԿՏՐԱՃՇԳՐԻՏԱՍԱՐՔ	ECHS	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. ԳՆ	ECSG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՆ	EELJ	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	1,400.0	1,400.0	3	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ ԳՆ	EHHG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ	EJWG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ-7	EKB7	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKQG	B	400.0	400.0	100	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՂՎԱՐԴԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ ՖԱ	EMKFCO	B	500.0	500.0	100	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԱՌ	EMQR	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՀԱՄ	EMTA	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՆ	EPLG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՆ	ERJG	B	1,300.0	1,300.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B	1,000.0	1,000.0	50	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՆ	ESHG	B	410.0	410.0	114	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՆԱՀԻՏ ՇԵՆ. ԳՆ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B	1,000.0	1,000.0	17	-	-	-	-	-	-	-	-
ՎԱՆ Ա/Ֆ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ - 1	EVGI	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԱՆԻՎ	GANV	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԳԵԳԱՄԱ	GGMA	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄՍԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Կ/Տ	GMPG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	28,300	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՏԻՍ	HATC	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,500.0	1,200.0	60	-	-	-	-	-	-	-	-
Հ ԷՂ ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B	450.0	450.0	10	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅԿԱՊԵԼ	HKBL	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMQ	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՀԱՅՔ-ՇԻՆԱԱԽՄԱԳԻԾ	HSHN	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԿԱՇԻ	KASH	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՌԵԼԵ ԳՆ (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՆ	MOER	B	2,220.0	2,220.0	5	-	-	-	-	-	-	-	-
ՄԱՐՏՈՒՆԻՇԻՆ	MRSH	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՄԵՐՁԱՄՈՍԿՈՎՅԱՆ	MSKV	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	MSTB	B	400.0	400.0	5	-	-	-	-	-	-	-	-
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ ՖԱ	NBTF	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԿԱՏԱՐՈՂ. ՄԱՐՔ. ԳՆ	SKSG	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՏՈՒՊ	TASP	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԿՈՇԻԿԻ ՖԱ	VAKF	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՎԱՆՇԻԿ	VSHK	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՆ	VTMG	B	-	-	-	8,000.0	8,000.0	1,000	-	-	-	-	-
ԵՐԵՎԱՆ-ԿԱՀՈՒՅՔ	YKHQ	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԵՐ. ՌԵԼԵԻ ԳՆ	YRLE	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* - Չբավարարված գնման/վաճառքի (պահանջարկի/առաջարկի) հայտերի մասին տեղեկություն առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ: Բոլոր գները ՀՀ դրամով:

© Armex

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկման համարը Issue number	Մարմանը մնացած օրեր Days till redemption	Գնում Bid: Տարեկան եկամտաբերություն (%) (Լավագույն) Best Yield (%)	Ծավալ (հազ. դրամ) Volume (thsd. drams): Ըստ առաջարկի By quote	Ըստ անվանական արժեքի Face value	Վաճառք Ask: Տարեկան եկամտաբերություն (%) (Լավագույն) Best Yield (%)	Ծավալ (հազ. դրամ) Volume (thsd. drams): Ըստ առաջարկի By quote	Ըստ անվանական արժեքի Face value	Կատարված գործարքներ Transactions: Տարեկան եկամտաբերություն (%) Yield (%): Նվազագույն Day low	Առավելագույն Day high	Միջին կշռված Weighted Average	Միջին կշռված եկամտ. փոփոխություն (%) Ch. of WAY (%)	Ծավալ (հազ. դրամ) Volume (thsd. drams): Ըստ գործարքի Of trade	Ըստ անվանական արժեքի Face value
AMGT3511F02	230	-	-	-	16.5	15,225.1	16,830.0						
AMGT3818F02	237	-	-	-	16.8	7,587.8	8,427.0						

Բացատրություն. AM - Հայաստան, G - Կառավարություն, T - կարճաժամկետ, հաջորդ 2 թվերը ցույց են տալիս թողարկման պահից շրջանառության ժամկետը օրերով (օր. 09D - 09 ամիս), վերջին երկու թվերը նշում են մարման տարին (02 - 2002 թ.): Գործարքի նվազագույն ծավալը 1000 դրամ (ըստ անվանական արժեքի):

© Armex

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 24 10. 2001 Գինը 100 դրամ